

VESTNIK

NOTICIERO

1969

V

1969

XX

VSEM NAROČNIKOM IZVEN ARGENTINE TOPLO PRIPOROČAMO, da naroče Vestnik po zračni pošti. Ladijske zveze z Evropo, zlasti pa še z Združenimi državami Amerike in Kanado so tako slabe in počasne, da že izgubi revija svojo aktualnost, ko pride bralcem v roke. Doplačilo za letalsko dostavljanje znaša letno samo 3,50 dolarjev. Sporočite svojo željo po letalskem dostavljanju ali svojim poverjenikom ali naravnost upravniku Janezu Kralju, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina.

.....

Izdajanje Vestnika in sploh vse naše delo je popolnoma odvisno od rednega plačevanja članarine in naročnine. Drugih denarnih virov nimamo. Zato prosimo vse člane in naročnike, da brez posebnega poziva in opomina poravnajo svoje obveznosti pri odbornikih Zveze ali posameznih društev SPB. Tudi lepo prosimo, da dodajo nekaj za invalidski in tiskovni sklad Vestnika. S sredstvi invalidskega sklada pomagamo onemoglim borcem, ki so brez potrebnih sredstev za človeka vredno življenje. S sredstvi tiskovnega sklada pa je omogočeno pošiljati več izvodov Vestnika v domovino ter sezonskim delavcem in dijakom v Evropo.

.....

Članarina za člane DSPB v Argentini znaša letno 1.000 pesov.

.....

VESTNIK je glasilo slovenskih svobodnjakov, vključenih v ZDSPB. Izdaja ga konzorcij. Predsednik Edi Škulj, Ramón Falcón 4158, Suc. 7, Buenos Aires. Ureja uredniški odbor: Miha Benedičič, Karel Mauser, Anton Skubic, Rudolf Smersu. Upravnik: Janez Kralj, Ramón Falcón 4158, Sucursal 7, Bs. Aires.

VESTNIK (Noticiero) es el informativo de los combatientes anticomunistas eslovenos. Editor y redactor responsable: Eduardo Škulj, Ramón Falcón 4158, Sucursal 7, Buenos Aires.

VESTNIK (Noticiero) is the voice of slovenian anticommunist veterans.

Ovitek: arh. Jure Vombergar

Naročnina: Argentina 700 pesov, Južna Amerika: enakovrednost v dolarjih, ZDA, Kanada: 3.50 dolarja, Evropa: enakovrednost ameriško-kanadske naročnine. — Za letalsko dostavljanje doplačati 3.50 dolarje.

Imprenta: Talleres Gráficos Vilko, Estados Unidos 425, Bs. Aires (33-7213)

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 970.247.

VESTNIK-NOTICIERO

1969/V — 31-8-69

Director: Eduardo Škulj, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires (7)
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 970.247 — 27-6-1968

Karel Mauser

ŽIVIMO IZ DUHA!

Zgodovina ni velika in mogočna samo zavoljo velikih zunanjih dejanj in dogodkov, velika je predvsem zato, ker je v njej skrit duh časa in duh ljudi, ki so posamezne zgodovinske dobe oblikovali. Zunanji dogodki v zgodovini so samo okvir duha, okvir idej, stremeljenj in naporov tistih, ki so v svojem času živeli, delali in umrli.

Tudi naša slovenska bližnja preteklost že postaja zgodovina. Posamezni dogodki in ljudje leže v njej mirno in nepremično, v naš čas sije le duh teh ljudi, ki so dogodke oblikovali.

Eno nam mora biti iz leta v leto bolj in bolj jasno. Če hočemo, da ne bomo ostali samo v spominih, če nočemo, da bodo s tem rodом obledeli tudi spomini, potem je nujno, da vse, kar iz preteklosti za bodočnost zidamo, zidamo na duhu.

Tako zelo človeško, tako zelo naše je, da vse dogodke in vse ljudi v naši slovenski zgodovini, sodimo predvsem z nekega posebnega gledišča ponosa. Vse, kar je zunanjega, močnega, udarnega, bi radi pozlatili in samo od tega bi radi živeli. In vendar je samo to za dolgotrajno slovensko življenje premalo, veliko premalo. Če hočemo, da naša zgodovina ostane živa, če hočemo, da se naši spominski dnevi v slovenski življenj globoko usidrajo, jih je treba zasidrati tja, kjer so se v preteklosti odvijali — v duha. Iz duha namreč je rasel upor, iz duha so rasle poti, ki so hotele v svobodna obzorja, iz duha so se dvignili tisoči in tisoči, ki so se združevali v vaške straže, v domobrance, v četniške skupine, iz duha je vztrajal posameznik, ki je kot talec čakal nekje v samotni celici, da ga odpeljejo v smrt, in iz duha, ki si ga ni pustil zlomiti, je vztrajal, osušen do kosti, človek v koncentracijskem taborišču.

Samo ponos, samo volja, samo hotenje niso dovolj za življenje. Velike dobrine so te, toda če stoje samo na trhljem temelju človeškega telesa, ne ostanejo za vselej. Bilo bi bridko misliti, da so tisoči in tisoči v plasti slovenske zemlje, ki se niso mogli braniti na zadnjo uro, ki niti roke niso mogli dvigniti proti sovražniku, ker so bile z žico zvezane, bilo bi bridko misliti, da je nekdo sam padel pod streli in so ga v surovo stesani krsti nekje zagreblji,

bilo bi bridko misliti, da je pepel nekoga veter raznesel in za njim ni ostalo ničesar — niti kosti. Kaj so dosegli, kaj so spremenili s svojo smrtjo?

Vse, če gledamo v duha. Duh je, duh teh, ki so jim nasilno podrli trhlene posode teles v letih strahote, ki je nalomil čas doma, ki je nalomil surovost tolikih vodnikov doma, ki je odprl pot upiranja v mladih in pretresa temelje rdečega diktatorstva.

V tem je zmagoslavje mrtvih, ki jim ga nihče ne more vzeti. Surovi pamfleti režimskih pisunov doma so se izpeli, mnoge laži so se same sesedle, mladi rod včasih v naravnost norem beganju išče za duhom, za sproščanjem, za pogumom, povedati resnico — celo resnico.

Duh ne zida naglo, toda zida trdno. Kar postavi, ni mogoče podreti.

Tako lepo je misliti, da duh tisočev in tisočev, ki leže v plasti slovenske zemlje, sije po slovenskih tleh kakor ozimina. Nič telesnega ni ostalo za njimi, svetinjica morda, jagoda rožnega venca, spominek, ki ga je imel kdo pri sebi na zadnjo uro. Kostí so sprhnele — tako dolga leta so od tistega časa — in vendar vsi žive. Nikoli še tako spokojno, nikoli še tako zmagoslavno, nikoli še tako ponosno. Nihče se jim pri njih pohodu duha ne more ustavljati, nihče jih ne more prestreči.

Samo duh govori vekomaj. Vedno z istim jezikom. Vse, kar je zunanjega, vse, kar je trhlenega, telesnega ob svojem času mine, zakaj vse, kar cveti, ob svojem času rodi svoj rad, ki zrel odpade. Duh ostane. Dviga posameznike in dviga rodove, poji ideje, vliva vztrajnost, sije upanje. Iz duha gledano nobena stvar na tem svetu ni majhna, vse je posvečeno po duhu v to, da dopolni, kar mora po božji volji biti dopolnjeno.

Naj bi postali Slovenski spominski dnevi dnevi duha, dnevi iskanja za tisto širino, ki je le v duhu mogoča. Naj bi bridkost v naših srcih za tisočimi in tisočimi nikoli ne zameglila jasnega in svetlega neba duha. Stali so, ne samo zavoljo tega, da bi z orožjem zmagovali, stali so predvsem zato, da bi svetu pokazali, da ni sile, ki bi mogla duha zlomiti, da ni sile, ki bi mogla duhu ukazati, da klečepлаzi v suženjstvu.

Samo z duhom smo svobodni.

In to je najlepše, najmogočnejše — ne moremo umreti, če v duhu živimo. Ne homo umrli. Ostali bomo, to najlepše, kar je bilo v tisočih in tisočih, kar je v nas — duh, ki vse zmore, ki vse prenese, ki lahko vsako žalost posveti, ki lahko vsako voljo dvigne do viška in iz ljudi ustvarja božje otroke.

Živimo iz duha, da bomo mrtvim vsak dan blizu!

— — —

Ne pustimo se begati. Vprašanje ni: ali Slovenija ali Argentina, ampak: ali ljubimo svobodo Slovenije in Argentine in celega sveta — ali ne? Ko pravi Echeverría, da gorje njim, ki se obotavljajo, kadar se prične v drobovju domovine roditi tiranija, je tudi njemu jasno, da nihče ne more biti borec za svobodo ene domovine, če mu ni mar, kaj se med tem godi drugje.

Zorko Simčič

† Silvester Sekne

VOJSKA JE UDARILA MED NAŠE OTROKE

Sosede so videli, da je mlad vojak, še skoraj otroškega obraza, zavil k Seknečevim, ki jih takrat ni bilo doma. Nikomur ni hotel zaupati sporočila in je potrpežljivo čakal dolge ure, da osebno izpolni naročilo. Slutnja je vtisnila sosede...

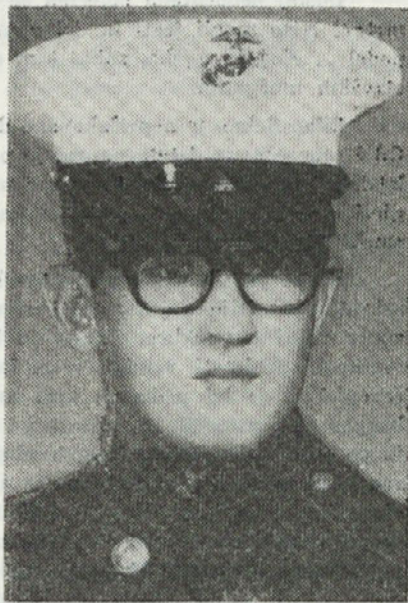
Silvo Sekne je padel v Vietnamu!

Vojska je daleč, skoraj na drugem koncu sveta. Ne slišimo streljanja, udarcev bomb, krika ranjenih... Obup in nesreča ljudi v daljnih krajih nas prizadenejo le kot uračunana neizbežnost vsake vojske.

Krsta z mrtvim vojakom iz vojske je prišla v mirno sosesčino. Z njo je prišla žalost. V svoji notranjosti uklepa krik ranjencev na bojišču, tovariško pomoč in zvestobo v smrtni nevarnosti, vojsko; prinesle je sina, mrtvega soseda, mrtvega sošolca,

mrtvega otroka, ki se je še pravkar z našimi igral na cesti. Krsta z mrtvim vojakom v naši sredi je svarilo časa in nam vsem opomin, kako malo mislimo in molimo za tiste, ki v neznanskih težavah in neprestani smrtni nevarnosti tam daleč stražijo, da obvarujejo naše domove in družine pred trpljenjem in razdejanjem vojske. Kdor še sam ni preživel vojske, mu je težko doumeti obseg in globino vzrokov svetovnega trčenja ideoloških sil, da je v Vietnamu samo majhen ventilček, ki prepušča nakopičen pritisk sovražnih napadalnosti. Zaenkrat ta ventilček še regulirajo naši vojaki; če ga pa bodo morali prepustiti sovražniku, se bodo sprostile njegove sile.

Silvo Sekne je bil 11 mesečno begunsko dete, ko je pred 19 leti s starši prišel v Ameriko. Ni mogel vedeti, zakaj so starši morali bežati in ga nositi tako daleč po svetu. Doraščal je z našimi otroci, se z njimi igral, pretepal s fanti, skupaj so hodili v šolo. Razborit, da je komandiral vse bližnje fante in že kot dečka ga je njegova kar prenapeta podjetnost naravnost razganjala, čestokrat v nevoljo sosedov. Ampak že v majhnem fantku se je v njegovi naravi odražala tudi njegova dobra stran: vedno se je potegnil za majhne otroke, jih ščitil pred močnejšimi robavsi in se znal z manjšimi živeti v njihovo otroško igranje.

Tudi starši Silva Sekneta so se komaj mogli zavesti, da je njihov Silvo že odrasel in postal vojak... Ko je oče Florjan pred našo šentviško šolo opazoval vrišč in direndaj šolskih otrok, mi je rekel: „Saj se mi zdi, da še našega vidim med njimi... Pravkar se je še tukaj igral.“

Doslej neobčutena bolečina se je započela v srca naših otrok. Silvo je mrtev! Niso mogli jesti in dolge ure so nemo strmeli v neznano. Silvo je padel... Kaj je vojska, zakaj tam daleč?... grebe in vrta v dozorevajočih otroških možganih.

Silvo Sekne je nepričakovano dozorel v resnega in premišljenega fanta. Od 11-mesečnega deteta naprej je po vsej priliki nekje v njegovi podzavesti lebdela begunska usoda, ki mu ni prizanašala niti kot otroku v igri z drugimi otroci, ker se je zgodaj moral postavljati, da se je branil pred posmehljivim DP zaničevanjem.

Ko se je Silvo Sekne prostovoljno javil k vojakom, se je pred pisarno rekrutne komisije moral otepati umazanih dolgolascev, ki so tam protestirali zoper vojaške vpoklice. Enega je kar pošteno pretresel in mu ukazuječe svetoval: „Odrasti vendar v moža!“ Ta prizor so objavili ameriški časopisi in je bil prikazan tudi na televiziji. Javni protesti proti vojski, hrupne demonstracije z zahtevo po večji svobodi, razdiranje reda po šolah, je po vseh normalnih pojmih izrabljanje prevelike svobode. Ali tem ljudem res ni mogoče dopovedati, da se nekdo mora žrtvovati in boriti tudi za ohranitev svobode, da je oblast dolžna svobodo poštenih državljanov ščititi in zavarovati in da naj vsak državljan spoštljivo sklone glavo tudi, ako je potrebno žrtvovati življenje.

Narod, ki ni pripravljen braniti svoje svobode, ni vreden svobode! Silvo Sekne je s polno zavestjo čutil v sebi klic dolžnosti svobodnega državljana, zato je s prostovoljno žrtvijo bil pripravljen varovati svobodo svoje nove domovine Amerike.

Vsi sosedje, prijatelji in znanci izražamo globoko in iskreno sožalje družin! Florjana in Marije Sekne.

Jože Melaher

POMLAD

Tako je tiho,

da slišim kapljanje vode

v podzemlju,

da slišim pokati brstje

prvih kostanjev.

Ustavili so se vekovi

in v blaženo tišino

novega spočetja:

gruli grlica na vrtu.

Karel Mauser

Teško je biti zaveden Slovenec

Dne 10. avgusta so imeli Slovenci v Kanadi svoj deseti Slovenski dan, ki je bil ena izmed največjih slovenskih kulturno-narodnih prireditev v Kanadi tako po številu udeležencev kot po programu. Slavnostni govor je imel g. Peter Markeš in ga zaradi tehtnih in aktualnih mislih objavljamo v celoti.

Dočakali smo čase, ko je človek poletel v vseмирje, se približal luni, stopil na njeno površino, si jo ogledal in se nato vrnil nazaj na zemljo. Zgleda, kot da ni več težko iti na luno. Je pa prav v teh časih težko biti Slovenec. dvakrat težko biti dober in zaveden Slovenec.

Prvi astronauti, ki so šli na luno, so imeli mogočne sile, ki so jih dvignile med zvezde. Nad nami Slovenci so pa sile, ki nas pritiskajo navzdol, da nismo prosti, da to kar se imenuje slovenstvo ne more zaživeti v vsej polnosti. Sile, ki nam preprečujejo, da bi bili prosti so: naše okolje in naša miselnost; slovenski sosedje in njihova grabežljivost in končno politična sila diktature.

Tudi mi nismo prosti; stiska nas okolje, ki slovenstvu ni naklonjeno. Samo slovenska zavest in pripadnost še nikomur nista pomagali do uspehov v širokem svetu. Naši otroci pohajajo iz slovenskih domov v tuje šole in te šole hranijo njihov duh s tujo učenostjo. Starši okušamo trdo usodo, okušamo, kako težko je lastnemu rodu dopovedati, da je lepo biti Slovenec, da je Slovenija najlepša zemlja na tem planetu, da je slovenska govornica pesem. Bojujemo borbo proti pritisku okolja.

Na nas pritiska tudi miselnost tega sveta. Iz borbe za obstanek, s katero smo začeli v tej deželi, smo prešli v borbo za luksuz. Pred zaposlenimi očmi so se nam zmedle vrednote; danes toliko veljam, kolikor hiš imam, ne pa kolikor je še poštenega in zavednega in razgledanega Slovenca v meni. Mrzle sape materializma nas prepričavajo: pri delu za slovenstvo nimamo več prostega pogleda, nam je zmanjkalo smisla, v telesni utrujenosti umira naš duh. To bi mogli povedati vsi, ki še opravljajo med nami kulturno tlako, bodisi pri Društvu Slovencev Baraga, pri Slov. gledališču, v slovenskih šolah in tečajih in pri STZ itd. Pa bo ob teh ugotovitvah mogoče kdo užaljen; res je namreč, da skoraj ni med nami nikogar, ki ne bi želel biti Slovenec, ki ne bi želel imeti slovenskih otrok. Tudi sem prepričan, da smo vsi veseli, če slovenski dan vsako leto uspe. Toda če bi stopil med vas in vas poprosil za majhen prispevek za kritje tega dne, če bi vsakemu ponudil dobro slovensko knjigo, časopis in revijo, ali bi slovenske želje postale slovenska volja, volja podpreti slovensko stvar, žrtvovati nekaj za slovenski uspeh? Okolje in skrivljeno mišljenje sta pripomogla, da nismo več prosti, da duh pravega slovenstva prikljenjen umira.

Poglejmo k bratom na Koroško, v kraje prve slovenske države, k prestolu evropske demokracije; tudi tam slovenstvo že dolgo ni več prosto. Ne-

nasitno nemštvo hoče zibelko slovenstva spremeniti v svojo domačijo. Men-
da je temu nemštvu zaradi tisočletnih krivic prišel v kosti strah, da bo
prišlo zaradi teh krivic maščevanje, zato se hoče znebiti soseda, da ne bo o
njem ne duha ne sluha.

Ni dosti lažje bratom in sestram pod Italijo. Tudi tam, kakor na Ko-
roškem ni lahko biti Slovenec; slovenstvo nima prostosti.

Ko bi jo imelo vsaj v deželi pod Triglavom! Če vejejo nad nami mrzle
sape, ki preprečujejo slovenstvu rast, potem piha nad Slovenijo smrtonosen
veter, ki ne mori samo pravih vrednot slovenstva, temveč celo narodovo na-
ravno rast. Tudi otroke v Sloveniji učijo učenosti, ki je pravemu slovenstvu
tuja, često celo sovražna. Da, ni lahko biti Slovenec v dobi, ko je lahko priti
med zvezde. Toda, ali je bilo kdaj v naši 1400 letni zgodovini — če nič dru-
gega, je ta naš ponos — drugače, bolje, lažje, lepše? Ali ni vse lepo, kar ob-
čudujemo v slovenstvu in vse tisto naše, kar imamo tako radi, ali ni vse
to sad vztrajanja v hudem, sad kljubovanja viharjem, sad garanja nekaterih
skozi stoletja, sad upanja proti upanju; ali ni vse to biser porojen iz stisk in
bolečin? V to verujemo — ker slovensko reč ljubimo —, v bodočnost slo-
venstva tudi upamo.

Letos smo v program slovenskega dne dali spomin na moža, ki je umrl
pred 120 leti, star 49 let. Živel je torej v dobi, ki je bila po razburkanju po-
dobna današnji. Ta človek je bil dr. France Prešeren. Njegovi časi se tudi niso
odlikovali po prostosti. On je je bil kot zaveden Slovenec deležen zelo malo.
Tudi on je hodil v tuje šole, v katerih ni dobil slovenske zavesti, ne ljubezni
do slovenstva. Še slovenskega jezika mu niso dosti nudile tedanje šole. Slo-
venščina je bila tedaj še zelo okorno orodje za izražanje izobraženega člo-
veka; bila je slaba posoda, kamor bi pesnik in mislec shranjeval tisto naj-
lepše, kar mu je rodilo srce in možgani. Tudi na njega — kakor na nas —
je pritiskalo okolje. Koliko časa se je boril, da je prišel do poklica; niso
mu hoteli dati advokatskega mesta, ker je bil zaveden Slovenec in je od-
kritosrčno ljubil prostost. Ni živel urejenega življenja in ni nikdar dosegel
tistega, po čemer je vse življenje stezal roke: vdane nesebične ljubezni.
Živel je bedno življenje; v njegovi dobi so celo rekli: grešno življenje. Pa
kar je bilo na njem grešnega in slabega, ni prihajalo iz hudobije, temveč
od pritiska okolja, od sovražne sreče, od človeške bede. V njem pa je bil
velik duh in zlato srce in to dvoje je v toku trpečih dni ustvarilo Slovencem
biser poezije. Ta Prešeren naj bo pokrovitelj današnjega slovenskega dne,
naj bo zgled in vodnik, kako moremo tudi v sovražnem okolju delati za
slovensko reč. Okrog tega Prešerna stopimo.

120 let je minilo, odkar je omahnil France Prešeren. Šla je v po-
zabo vsa njegova revščina, njegove tegobe, njegovi grehi, vse kar je bilo
na njem zgolj človeško-slabega. Slovencem pa so ostale njegove nesmrtno
poezije. In v teh, tudi v teh poezijah je Prešeren tako zelo naš in nam danes
tako zelo potreben, potreben, ker je pevec ljubezni, pevec svobode, prostosti,
sovražnik tiranije, klicar ljubezni do domačije in pesnik miru med narodi.

Prešeren je naš, ker nam je dal Črtomira in njegov Črtomir je bil junak odpora proti tiraniji, proti vsem tistim, ki so in še širijo svojo miselnost s silo meča. „Tja bomo našli pot, kjer nje sinovi si sami volijo vero in postave.“ In Prešernov Črtomir, ki je naš Črtomir, se je nazadnje spreobrnil, a spremenil ga ni meč, spreobrnila ga je ljubezen. Pri Savici je bil krščen, odšel je na tuje, a ni utonil v tujstvu. Dal se je poučiti in se je nazadnje vrnil med rojake in tam do smrti preganjal zmotne oblake. Tako je storil Prešernov Črtomir in zato je tudi naš Črtomir. Kadar bo to storil tudi Črtomir kulturnih vrhov v Ljubljani, tedaj bomo lahko rekli, da je Prešeren last vseh Slovencev.

Prešeren je v svoji Zdravljici postavil na začetek Boga: „Bog našo nam deželo, Bog živi ves slovenski svet, brate vse, kar nas je sinov sloveče matere.“ Nato pa je zaželel svojemu rodu svobodo: „Prost, ko je bil očajnik, najprej naj bo Slovencev dom; naj zdrobe, njih roke si spono, ki jih teže.“ Šele nato pride pesem o edinosti, sreči in spravi, o ljubezni do domačije in o bratstvu med narodi: „da rojak, prost bo vsak, ne vrag, le sosed bo mejak“. Mar ni to popolnoma krščanska lestevica vrednot!

Bog in svoboda, to sta za Prešerna in za nas dve realnosti, o katerih se ne razgovarjamo, o katerih ne popuščamo, ki nista naprodaj, ker: Bog je vir in Stvaritelj tudi našega naroda, tudi slovenskih vrednot in lepot, tudi slovenske govornice in pesmi, tudi slovenske usode. Svoboda je pa njegov največji in najlepši dar; kdor jo tepta, Njega zaničuje, kdor jo prodaja, je vreden ni in Njega taji.

Kadar bo Prešernova lestevica vrednot vzpostavljena tudi v deželi pod Triglavom, med dolenskimimi grički in belokranjskimi vinogradi, na Krasu, v Primorju in Prekmurju, na štajerskem in na Koroškem, ko bosta v vseh teh krajih prišli do polne veljave dve realnosti: Bog in svoboda, potem pot do edinosti, do narodove sreče in narodove sprave ne bo več dolga. Na nas vseh je, da delamo na tem noč in dan!

SMISEL ZA ODGOVORNOST

Zalostno je, ako katoličan trdi, da je koncil kriv zmed v sodobni Cerkvi in da novi pokoncilski duh še v večji meri razpihuje naša destruktivna nagnjenja. Prav nasprotno je res. Predkoncilska Cerkev je živela v svetu, ki ga že dolgo ni več. Na poti skozi zgodovino je v svojo strukturo privzemala elemente, ki so v svojem času bili sprejemljivi in morda celo koristni, a so danes popolnoma nemogoči in v ostrem nasprotju z evangelijem. Koncil je v luči evangelija in v skladu z današnjim časom začel obnovo te ogromne stavbe. Nevšččnosti so neizogibne. Marsikaj bo treba žrtvovati, veliko spremeniti in dolgo ne bo prave jasnosti in miru. Ali imejmo zaupanje v moč evangelija. Starim oblikam verskega življenja bodo sledile nove, bolj pristne. Obnova bo prišla od spodaj, ne od zgoraj. Vzgojajmo odgovorne ljudi, pa bo kmalu zasijalo novo obličje Cerkve.

Rev. V.

Vetrinjska tragedija – del evropske tragedije

Pri prebiranju razprav o vzrokih nesrečnega konca vseh protikomunističnih skupin leta 1945 vedno tudi najdemo obtožbe zoper krivce, ki bi naj bili odgovorni za prisilno vrnitev slovenskih protikomunistov in kot posledica tega bili krivi za vse slovenske žrtve, ki so jih komunisti po prisilnem vračanju domobrancev po vojni v domovini pobili.

V svojem spisu o četnikih na Štajerskem sem v Zborniku Svobodne Slovenije 1965 tudi zapisal: Zaradi olepšavanja zgodovine pa nikomur čisto nič ne pomaga zgodovinska dejstva svojim željam prilagoditi, napake olepševati ali celo krivdo zvrčati na druge. Najvažnejši arhivi in podatki so skrbno zbrani v angleških, američanskih, italijanskih in nemških vojaških arhivih, ki bodo nekoč odkrili več, kot je kateremu koli danes znano.

Sedaj smo dočakali, da se polagoma odgrinja zastor in nam dejanje za dejanjem odkriva ozadja evropske tragedije leta 1945, v kateri imamo tudi Slovenci svoj žalostni del v vetrinjski tragediji. V luč svetovne javnosti so porinjene osebe — državniki in vojaški poveljniki — ki so sklenili in izvršili doslej najgroznejše dejanje zmagovalca nad premaganim.

Angleška in ameriška vlada še smatrata vse zadevne dokumente kot strogo tajne, ki niso dostopni javnosti, niti posameznikom v svrhu studija. Nemška vlada je večino medvojnih dokumentov že dala javnosti na razpolago, na angleško in ameriško vlado pa se vrši hud pritisk, da to storita.

Julius Epstein, član Hooverjevega „Instituta o vojski, revoluciji in miru“ na Stanfordski univerzi v Kaliforniji, sestavlja dokumentarno razpravo: Nasilna repatriacija — zločin proti človečanstvu. Ker so mu ameriški uradni viri nedostopni, je Epstein vložil tožbo na Okrožnem sodišču v San Francisku proti Stanley Resor-ju, američkemu sekretarju za Armado. Ameriška vlada drži vse akte o prisilnem vračanju beguncev in vojnih ujetnikov kot „strogo zaupne“, posebno še ključne dokumente in direktive označene pod „Operation Keelhaul“.

Epstein pravi, da je ta tožba prvi primer v ameriški zgodovini. Ta legalni postopek proti vladi temelji na novem zakonu o „Pravici do informacije“ — Freedom of Information Act, ki ga je predlagal demokratski kongresnik John E. Moss iz Kalifornije. Ta zakon daje američkim državljanom možnost prisiliti vlado tudi s sodnim postopkom, da dokaže, da so gotovi dokumenti pravilno klasificirani in kot taki spadajo pod akte o državni varnosti. V tem primeru bo ameriška vlada morala na sodišču dokazati, zakaj dokumenti o prisilnem vračanju beguncev v letu 1945 še ogrožajo državno obrambo in varnost v letu 1969. Epstein je bil na sodišču že dvakrat zaslisan in pričakuje, da bo kmalu tretja obravnava.

Nekaj zelo značilnih okoliščin pa je že prišlo v javnost, ki nakazujejo, da prisilno vračanje vojnih ujetnikov in civilnih beguncev v komunistične države ni bilo slučajnostno, nepremišljeno dejanje, ampak načrtno izvrševanje

dogovorov med ameriško, angleško in sovjetsko vlado. Posebno Amerikancem je sila nerodno, ker dokumenti razkrivajo neverjeten vpliv komunistov in levičarjev na takratno ameriško vlado, posebno še na samega predsednika Roosevelta, ki je v pogovoru Stalinu izjavil, da bi on (Roosevelt) Indijo reformiral od vrha do tal po sovjetskem vzorcu.

Krivicu pa bi delali Amerikancem, če pri tem ne bi omenili tudi odpora proti takim dogovorom s komunisti. Diplomatski boj proti vračanju beguncev se je začel že v začetku leta 1945. Tri dni pred začetkom jaltske konference je takratni poslovodeči ameriški državni tajnik Joseph C. Grew poslal sovjetskemu atašeju v Washingtonu Novikovu diplomatsko noto, da odklanja sovjetske zahteve, da se prisilno vrnejo sovjetski vojni ujetniki v Nemčiji, ki so bili pod poveljstvom generala Vlasova. Skliceval se je na določbe haške konvencije iz leta 1899 in 1907, kakor tudi ženevskega sporazuma iz leta 1928. Nič ni pomagalo! Roosveltova vlada je v letih 1944 in 1945 bila naravnost obsedena, da komunistom vse ugoti, za sebe pa nič ne zahteva.

Nihče še doslej ni mogel ugotoviti točnega števila prisilno vrnjenih civilnih beguncev in vojaških ujetnikov. Po še površno zbranih podatkih cenijo te na okrog 5 milijonov. Večino so komunisti pobili, ostale so zaprli in poslali na prisilno delo, od koder tudi ni več povratka.

Ameriška in angleška vlada skušata prikrivati to sramoto civilizirane sveta v dvajsetem stoletju, zato kot strogo tajne zadržujeta dokumente o dogovorih in navodilih za vračanje beguncev. Sledeča eksekutivna odredba Eisenhowerjevega Glavnega stana zavezniških sil (Gen. Eisenhower's Supreme Headquarters, Allied Expeditionary Force) v navodilih za oskrbo preseljenih oseb („Guide to the of Care Displaced Persons in Germany“) v maju 1945 nam dokazuje sokrivdo zapadnih zaveznikov: „Sovjetske preseljene osebe, ki jih bodo identificirali člani sovjetske komisije za repatriacijo, bodo vrnjene v njihovo narodno državo ali kjer so prej stanovali brez ozira, ali to želijo ali ne“ (After identification by Soviet Repatriation Representatives, Soviet Displaced persons will be returned to their countries of nationality or former residence without regard to their personal wishes).

Prisilno vračanje beguncev se je v ameriški zasedbeni coni v Nemčiji vršilo še v veliko večjem obsegu kot v angleški coni. Enaki prizori, kot se ga videli slovenski begunci v Lienzu v Avstriji, ko so ruski tanki med sv. mašo obkolili ruske begunce in so ženske z otroci skakale v deročo Dravo, kjer so nje in mnoge druge pokosile ruske strojnice, so se zgodile v mnogih taboriščih ruskih beguncev v Nemčiji. Tisoči so raje napravili samomor, kot da bi se predali ruskim vojakom. Amerikanci so vse dogovore izvrševali tako dosledno in strogo, da so bili iznenadeni celo oficirji sovjetske komisije. Izjavili so, da niso pričakovali, da jim bodo Amerikanci izročili starčka-kozlaškega generala Krasnova, ki so ga Rusi potem v Moskvi obesili. Sedaj tudi angleška in ameriška poročila priznavajo, da je ta zločin še bolj podel, ker so ameriški, kakor tudi angleški oficirji, z zvijačnimi pret-

vezami o zaščiti dajali beguncem častne vojaške besede, da ne bodo prisilno vrnjeni.

Po slavnem „Victory Day“ — Dnevu zmage 1945 — se nihče ni več brigal za tragedijo vzhodno-evropskih narodov, še manj za strašno usodo prisilno vrnjenih beguncev. Samo da imamo mir! Popolnoma enaka situacija pa je zopet nastala pri pregovorih o končanju korejske vojne. Kot pogoj za premirje so komunisti tudi tokrat zahtevali, da jim morajo Amerikanci vrniti vse vojne ujetnike. Po vseh okoliščinah sodeč bi takrat Amerika, samo da ugotovi domači javnosti, ki zahteva končanje vojske za vsako ceno, brez pomislekov izročila komunistom vse vojne ujetnike, če se ne bi bala sodbe svetovne javnosti. Ugledne osebnosti so zato nastopile v zaščito kitajskih in severnokorejskih vojnih ujetnikov. Dne 20. avgusta 1952 je Bela hiša objavila pismo predsedniku Trumanu, ki ga je iz Koreje pisal kapetan USA Army Charles G. Eming: „Mi ne smemo uporabljati bajonetov, da prisilimo ujetnike v suženjstvo in gotovo smrt v rokah komunistov.“ Dne 24. oktobra 1952 je takratni ameriški državni tajnik (zunanj minister) Dean Gooderham Acheson pred skupščino Združenih Narodov odločno nastopil proti komunistični zahtevi za vrnitev vojnih ujetnikov. Izjavil je: „Kolikor je meni znano, doslej noben član Združenih narodov — razen komunističnih držav — ni predlagal, da je pravično, pravilno, legalno ali potrebno, da se vojni ujetniki s silo vrnejo.“ Pri tem se je skliceval celo na primer Sovjetske zveze, ki je v ultimatumu maršalu Paulusu v Stalingradu jamčila nemškemu maršalu, oficirjem in vojakom, da nihče ne bo proti svoji volji vrnjen v Nemčijo. Enako garancijo so sovjeti dali tudi nemškim četam na Madžarskem.

Predsednik Eisenhower, ki je maja 1945 kot vrhovni zavezniški poveljnik bil odgovoren za izvrševanje vladnih navodil o vračanju beguncev, je v korejskem primeru dne 7. maja 1953 v New Yorku na javnem zborovanju izjavil: „Ljudem, ki so postali naši ujetniki, v nobenem primeru in na noben način ne smemo odreči pravice do političnega azila proti političnemu preganjanju, ki se ga bojijo... Konsekventno, prisiliti te ljudi nazaj in jih izročiti terorju in preganjanju, je dejanje, ki bi kršilo vsak moralni standard, ki smo ga v Ameriki navajeni. Zato tega ne moremo storiti.“

Takratni predsednik Južne Koreje Sigman Ree je dobro poznal nezanesljivost načelnih obljub ameriških politikov, ki po javnem mnenju menjavajo svoje stališče, je zato vkljub najvišjim zagotovitvam dal odpreti vrata taborišč, da so se vojni ujetniki pravočasno razbežali na varno.

Kmalu bo minilo 25 let po Vetrinjski tragediji. V milijonskih žrtvah evropske tragedije 1945 imamo tudi Slovenci svoje mučenike. Bog daj, da bi tudi mi preživeli kmalu spoznali globalni obseg človeških žrtev, trpljenja in preganjanja vseh ljudstev in narodov, ki jih je takrat „osvobodil“ komunizem. Čimprej se to zgodi, tem boljše za nas!

Holandija, kam?

V zadnjem času je holandska Cerkev v vidnem ospredju verskega zanimanja in tiskovnega poročanja, ki se nanaša na razvoj katoliške Cerkve po 2. vatikanskem koncilu. Mnenja o holandskem katolicizmu in še posebej o holandskem katekizmu segajo od skrajnosti do skrajnosti, so različni in so si nasprotna kot noč in dan. Eni obsojajo, drugi hvalijo, eni prerokujejo žalosten konec nekdanj tako cvetoče holandske katoliške Cerkve, drugi vidijo v sedanjih dogodkih pogoje za srečen prepород nekdanj pretirano konzervativne Cerkve na Holandskem. Eni pišejo o „težavah Cerkve na Holandskem“, drugi poročajo o očitno pozitivnih sadovih holandskega pastoralnega koncila. Niti cerkvena lista ene škofije si o Holandiji nista edina. Tako beremo v koroški „Nedelji“ (4/39) o tzv. holandskem katekizmu, da je naletel na ostru kritiko s strani Vatikana, „Kärntner Kirchenblatt“ pa poroča komaj teden dni pozneje o istem holandskem katekizmu ravno nasprotno pod naslovom „Pohvala iz Vatikana za holandski katekizem.“

Kako je sploh s holandskimi katoličani?

Odgovor na to vprašanje nam daje poročilo o sedanjem položaju holandskega katolicizma, ki ga je Pastoralni institut holandske katoliške Cerkve po naročilu holandskih škofov meseca decembra predložil papežu Pavlu VI.

Značilen je naslov tega poročila: „Riskantna Cerkev“. V njem je povedano med drugim sledeče:

„Holandski katoličani se čutijo tesno povezane s Cerkvijo. V letu 1967 je 63 od sto katoličanov izpolnjevalo nedeljsko dolžnost. Na 100 Nizozemcev pride en duhovnik, en redovnik ali ena redovnica. 75 od sto katoličanov bere kak katoliški časopis.“

Poročilo pa z vso odkritostjo govori tudi o krizi holandske katoliške Cerkve. Napetosti, pravi, imajo svoj vzrok v nasprotju med tradicionalnim sistemom in zamisljivo nove Cerkve, ki si pa šele išče nov jasen lik med odprtostjo in zaprtostjo, med enostranostjo in večstranostjo, med formalizmom in resnično osebnostjo. In Cerkev v svoji novi obliki, kakršna vzhaja na obzorju, uživa odobravanje nizozemskih katoličanov. Vernih v tradicionalnem duhu je le še 40 do 50 procentov holandskih katoličanov.

Posebne omembe vredno je, da holandske cerkvene avtoritete (škofje) raznih novih poizkusov nikakor ne ovirajo ali celo prepovedujejo, ampak sami stoje na čelu obnovenega gibanja. Utrechtski kardinal Alfrink je to zadržanje tudi utemeljil, ko je v uvodu k poročilu za Rim zapisal: „Bilo bi kaznivo vnamar puščati konkretne življenjske izkušnje katoličanov pri organizaciji Cerkve, njenega oznanila, njene liturgije, njenih duhovnikov in redovnikov.“

Ravno pri duhovnikih in redovnikih je (tako poročilo) neizbežna kriza, ki pretresa tradicionalno Cerkev, najbolj očitna, in to zaradi tega, ker so po ujej direktno in osebno prizadeti. Znaki te krize so med drugim tile: število poklicev znatno nazaduje, izstopi iz duhovniške službe in iz redovništva so

razmeroma številni. Namen teh izstopov je povečini demonstracija za sodobnejši lik duhovnika in redovnika oz. redovnic brez preživetih anahronizmov v obleki in načinu življenja. Izstopajočim se prepočasi izvajajo po 2. vatikanskem koncilu izrecno ali vsaj na splošno napovedane spremembe na ustroju cerkvene organizacije, zato si iščejo vsak sebi tisti izhod iz zanje neznosnega položaja, ki se jim zdi primeren.

O pomenu pastoralnega poročila za Rim je dejal direktor Pastoralnega instituta holandske katoliške Cerkve dr. Walter Godijn: „Mi Holandci ljubimo dejstva, v Rimu ljubijo ideale. Na Holandskem vprašujemo: Kako je? V Rimu vprašujejo: Kako naj je? Kako naj je, vemo tudi mi, mislimo pa, da do tega priti moremo le, ako izhajamo od danih dejstev... Sproti in brez olepšavanja obveščamo zdaj Rim o vseh razvojih na Holandskem. V Rimu vedno infantilizirajo, a mi nismo nikaki otroci. Ne bo ločitve od Rima, hočemo pa odkrito kot odrasli ljudje govoriti o vprašanih Cerkve.“ To so jako samozavestne in jasne besede, ki tolmačijo miselnost naprednih holandskih katoličanov.

Kako je prišlo pri holandskih katoličanih to takega stališča? Za odgovor naj služi, kar je zapisal namestnik glavnega urednika vatikanskega glasila „Osservatore Romano“ Alessandrini, in je skrajšano prinesel „Kärntner Kirchenblatt“ v zgoraj omenjeni številki z dne 2 februarja t. l. Na vprašanje po razlogih za nemire zadnjih let v holandski Cerkvi odgovarja Alessandrini, da jih je treba iskati prav v bistvu religioznosti Holandcev. „Ako druge ni podobnih pojavov ali vsaj ne z enako intenzivnostjo, potem to zavisi od različnih zgodovinskih pogojev, v katerih so živele katoliške skupine v teku stoletij. So dežele, v katerih se, izvzemši sporadične epizode, ni bilo treba nikdar za vero boriti in vere braniti. To se je smatralo kot darilo, ki pa ni vedno rodilo tistih sadov, ki bi jih roditi moglo in moralo; kajti kar prejmemo kot dar, to po navadi manj cenimo kot to, kar si moramo priboriti. Na Holandskem, kot tudi v drugih deželah, ni bilo tako. Vera je bila vsakdanja pridobitev, zaklad, ki ga je bilo treba ohraniti in braniti. Ta zavest terja ob določenem času neobhodno nujnost, da si zaklad natančno ogledamo, njegovo učinkovitost preskusimo, ga živimo. Je to katolicizem, ki po stoletjih iz zunanjih okoliščin povzročene strnjenosti ukazuječe začuti potrebo po agiornamentu (prilagoditev času), in to morebiti mnogo silneje kot kje drugje.“

O 3. zasedanju holandske pastoralne sinode v začetku januarja v Nordwijekorhoutu sporoča verski list „Bildpost“: „Edini, ki je na to zborovanje prišel v doslej običajni škofovski obleki, je bil nuncij, msgr. Felici. Holandski škofje, navzočih je bilo osem, so prišli tja v navadni črni obleki, duhovniki pa so prišli v civilu. Nekateri so imeli v gumbnici majhen križec. Navzoča sta bila tudi dva škofa iz Nemčije, in sicer škof Heinrich Maria Janssen iz Hildesheima in muenchenski pomožni škof Tewes. Škof Janssen je potem v svojem škofijskem listu sporočil svoje vtise: „Skupaj s kardinalom Alfrinkom moremo samo obžalovati, da je o nizozemskem pastoralnem koncilu in o nizozemski Cerkvi sploh nastala v Nemčiji tako enostranska,

često negativna slika. Kdor je doživel vzdušje tega koncila, je mogel doslej za vsem čutiti veliko ljubezen do Cerkve ter odločno voljo, ravno iz ljubezni do Cerkve prispevati k njeni obnovi...“

Holandija, kam? Ta kratki pregled dogodkov in stremljenj v holandski Cerkvi pove, da se tam sicer vrši jako ostra ločitev duhov, da pa namen reorganizacije ni končni razkroj in propad, ampak temeljita prenovitev vsega, kar je zastarelo in kar zato pomeni oviro za živo verovanje sodobnih katoliških vernikov.

V zvezi s tem holandskim aggiornamentom je zelo poučno mnenje zmerno naprednega jezuita, profesorja Karla Rahnerja, enega največjih sodobnih katoliških teologov: „Ako je kak katoličan potrdil in ljubil predkoncilsko Cerkev, njeno življenje, avtoriteto prejšnjih koncilov, njih način mišljenja in življenja, ako doživlja Cerkev kot skalo resnice in svoje življenje, pa je zdaj naenkrat v njem samo protest in nezaupanje do zadnjega koncila in njegovih odlokov, tedaj je morda konzervativist, ni pa resničen katoličan...“

Taki zaskrbljeni katoličani naj se enkrat trezno vprašajo: Kaj je postalo drugače, kaj je v Cerkvi ostalo enako? Če so zares verni, morajo reči: Ostalo je vse, kar je bistveno za življenje in smrt: Jezus Kristus križani in vstali, njegova milost, krst, resnično telo in kri Gospodova v evharistiji, odpuščenje grehov, pričakovanje večnega življenja, stare vsakogar obvezujoče verske resnice, zapoved ljubezni do Boga in do bližnjega. Je to malo? Ne, to je vse, kar v resnici mora biti. In vse to je ostalo, kar je staro in hkrati resnično novo.“

In kaj hoče holandska Cerkev drugega, kot pa iz lepih idej 2. vaticankega koncila najti sklepe za realnost svoje dežele.

Za sklep tega sestavka hočemo navesti izjavo holandskega kardinala Alfrinka časnikarjem. Med drugim je dejal, da se svetovna javnost vse preveč zanima za Cerkev na Holandskem in pri tem išče predvsem senzacij: to kažejo tako, kot da hočejo celo škofje Cerkev odtrgati od katolicizma in zato gleda svet na Holandsko z nekako obsodbo. Na drugi strani pa mnogi pričakujejo od Holandske rešilno pot v bodočnost Cerkve. Holandski katolicizem jim pomeni simbol obnove. Resnica pa je v sredini. Katoličani na Holandskem sami šele iščejo to pot in zato ni holandska Cerkev nobeno izvorno blago za druge krščanske dežele. To pot morajo katoličani drugod sami najti. Kajti v pokoncilski dobi Cerkev ni več uniformirana, temveč mora postati enotna v različnosti.

— — —

Naj bi veljalo tudi za slovenske publikacije...

V italijanski socialni reviji „Vita sociale“ je zapisano: „Za nepodpisane članke odgovarja uredništvo. Za podpisane pa odgovarja pisec, toda uredništvo je soodgovorno.“

MRTVA PRIČA

Bilo je v mesecu maju leta 1945. Okupacija in komunistična revolucija sta izmučili slovensko ljudstvo. Bodočnost je bila temna n neznana. In takrat je že brat bratu pripravljajl neznani narodni grob.

Od modrega Jadrana je prihajalo apokaliptično kričanje partizanskih brigad. Domobranska vojska se je začela umikati proti Koroški. Težko je bilo mladim, živim in oboroženim fantom zapustiti dom in svoje domače in se podati prek slovenskih meja. Toda povelje je bilo dano in treba ga je bilo ubogati.

Ko so že zadnje desetine domobrancev zapuščale domače vasi, je bil vojak Jernej ves vznemirjen. Še nekaj sto metrov in bo šel mimo svoje rojstne hiše. Posloviti se bo šel, potem pa hitro naprej. Že postarani oče in mati hosta razumela, kaj je vojaška dolžnost, toda kako bo to prenesla mlada žena, kateri je obljubil zvestobo pred manj kot letom dni. V takšnih mislih je stopil v domačo vežo. Mlada žena Katarina ga s poljubom nežno pozdravi in mu skuša pomagati, da bi odložil težki nahrbtnik. Orjaški Jernej jo prime za roko in reče: „Katarina, ne morem odložiti vojaške opreme. Soborci so se že nekoliko oddaljili in moram pohiteti, da jih dohitim in grem z njimi na Koroško.“

Katarini se orosijo oči, pogleda Jerneja in zašepeta: „Ostani pri meni, da bova največjo srečo najine ljubezni dočakala skupaj. Saj se bo v prihodnjih dnevih oglasil nežni otroški jok v najinem domu.“ Jernej že ni bil več vojak in je skoraj pozabil, da so rdeče predstraže že blizu. Svoji ljubljeni ženki je obljubil, da bo kmalu zopet prišel in ji je tudi povedal, kdaj bo prišel.

Jernej je odšel po pobočju, ki je bilo poraščeno s starim hrastjem in se je kmalu ustavil v obširnem jelševem gozdu. Košata smreka mu je bila za streho, njene korenine pa za blazino. Ženi je obljubil, da jo obišče čez teden dni, pa se mu je ta teden zdel cela večnost. Večkrat je prešteval dneve in noči, ki ga še ločijo od snidenja z ženko in ko se je približal dogovorjeni čas, je ves vesel sam sebi napol glasno rekel: „Nocojšnjo noč pojdem.“

Previdno se je podal na nevarno pot. Hodil je dobro uro in se ustavil na robu domačega vrta. Še nekaj korakov in že je bil v izbi. Petrolejka je tako medlo svetila, da se ni moglo razločiti, kdo je v sobi. Katarina je privila leščerbo, zagledala Jerneja in ga vsa srečna pozdravila. Nato ga je rahlo povedla do male postelje in dejala: „Poglej, kako ljubka je najina Katica.“ Jernej kar verjeti ni mogel. Gledal je to malo živo bitje in se šepetaje pogovarjal z ženko. Skoraj se je začelo že daniti. Katarina se je zavedla nevarnosti in je zaskrbljena rekla: „Veš, vsak dan hodijo rdeče straže po vasi ter poizvedujejo po domobrancih. Zelo se bojim zate.“

Jernej je razumel, da se mora posloviti od ženke, ki je postala tudi mati, in posloviti od malega ljubljenege bitja, Katicice, ki jo ima raje kot

ves svet. S Katarino se je dogovoril, da zopet pride prihodnjo soboto. Sklonil se je k posteljici male Katice. Kako rad bi jo dvignil in se poigral z njo. Za njegove močne roke je še prenežna. Zato ji je samo približal svoje kodraste lase, da so se male ročice zapletle vanje. Z desnico jo je pokrižal in pripomnil: „Tako boš bolj brezskrbno počakala na sveti krst.“

Na vratih se je še obrnil, bežno pogledal na vse in preko oči se je zasvetila solzna tenčica. Glas je ostal v grlu in skoraj neslišno je dahnil: „Na svidenje, če Bog da.“

Previdno se je podal v svoje skrivališče. Saj ga je ravnokar draga ženka prosila, da naj se pazi, ker je slutila, da se bližajo težki dnevi. Med potjo je parkrat zadel s čevljem ob kamen, da je odjeknilo v temno noč. Končno je le srečno prišel nazaj v tišino gozda, kjer je nemoteno še in še premišljeval, kaj je doživel v pretekli noči.

Ves maj in junij sta bila zelo vroča in ves ta čas ni padla niti kapljica dežja. Vsi majhni potočki in izvirki so usahnili. Skupina protikomunističnih borcev, ki se je skrivala v teh gozdovih in katerim se je pridružil tudi Jernej, je bila že nekaj dni brez vode in žeja je bila vedno bolj neznosna.

Pet rdečih bataljonov je iskalo skupino domobrancev, ki so se skrivali v teh gozdovih. Obroč se je vedno bolj stiskal. Rdeči so dobili povelje, da morajo za vsako ceno izslediti skrivače in jih pobiti. To povelje je prišlo v roke te skupine, ki se je skrivala.

Rdeči vojaki, ki so iskali domobrance, so bili iz južnih krajev Jugoslavije. Ker niso poznali krajev, so potrebovali pomoč domačih terencev — Juda Iškarijotov —, ki so jih vodili po gozdovih. Zastržili so vsa pota, vse steze in vse, tudi najbolj skrite studence.

Domobranci so bili v strašnem položaju. Na eni strani jim je grozila smrt od strašne žeje, na drugi strani pa so se vedno bolj približevali partizani, ki jih bodo neusmiljeno postrelili. V tem položaju so se odločili, da se bodo približali nekemu studencu in da bodo — čeprav že skoraj onemogli — napadli partizanske straže in tako prišli do vode, da si z njo pogasijo peklensko žejo. Dobro so se zavedali, da je na partizanski strani premoč in da bo kraj ob studencu lahko njihov skupni grob. Kljub temu so se odločili, da se podajo v nedeljo zjutraj ob prvem svitu k studencu.

Ne bom danes opisoval, kaj se je zgodilo s to skupino, ki se je čudežno rešila. O tem morda kdaj pozneje. Danes hočemo spremljati Jerneja, kateremu so namenjene te spominske vrstice.

Jernej se je drugače odločil kot njegovi soborci in je dejal: „Jaz sem Katarini obljubil, da pridem danes zvečer k njej in h Katici, ki je verjetno že krščena.“ Fantje so se stisnili k njemu in ga skušali na iskren način prepričati, da naj se ne podaja na tako nevarno pot. Vsi so imeli od silne žeje že popolnoma izsušene ustnice in le s težavo so še govorili, vendar so mu prigovarjali, da naj opusti svoj načrt. Jernej se ni dal pregovoriti. Ene mu iz skupine je še povedal, da bo poskusil priti do tistega skrivnega stu-

denca sredi gozda, za katerega le malokdo ve; morda le niso prišle tja rdeče straže.

Poslovil se je in se podal na pot. Ker je vedel, kako naporno je hoditi ponoči po gozdu, zato je skušal doseči planjavo vsaj ko bo legel mrak. Hodil je oprezno, napravil nekaj korakov in poslušal in zopet nadaljeval pot. Zahajajoče sonce je pošiljalo svoje zadnje rumene žarke skozi vrhove visokih smrek. Jernej se je vedno bolj bližal skritemu studencu. Še nekaj sto korakov, pa se bo lahko napil sveže vode, da dobi moči za nadaljno pot.

Katarina je bila ta večer vsa vznemirjena. Večkrat je stopila na konec vrta in se ozirala proti robu gozda, pa se je zopet vrnila v hišo in dopovedovala mali Katici: „Nocoj pride očka, zopet se boš igrala z njegovimi lepimi lasmi.“ Vzela jo je v naročje, da bosta obe naenkrat padli Jerneju v objem.

Ko je že bila noč, je začelo Katarini drhteti srce in prosila je Boga usmiljenja. Vsaka minuta čakanja je bila zanjo veliko trpljenje.

Prav tedaj se je Jernej bližal vodni dolini. Ko je prišel do nje, je postal na robu, pogledal na vse strani, napeto poslušal. Vse je bilo tiho. Niti večerna ptica si ni upala motiti tega smrtnega miru. Spustil se je v dolino podoben žejnemu jelenu, ki hrepeni po studencu. Še par korakov in konec bo neznosne žeje.

Na robu doline, skriti med smrekami in za skalami, pa so nepremično čakali rdeči stražarji. Že štejejo sekunde za strel in kazalci se že krčijo na prožilcih brzostrelk. Strelji zagrmijo in orjaško telo Jerneja se je zgrudilo poleg izvirka sveže, hladne vode, njegova duša pa je splavala k večnemu božjemu neusahljivemu studencu.

Izgledalo je, da rdeči stražarji — sami tuji — niso bili zadovoljni z opravljenim poslom. Vodnik straže je domačemu terencu, ki jih je pripeljal k temu studencu, dejal: „Ne kliči vendar cele armade na enega človeka.“ Tako je bil izdajalec osramočen pred lastnimi tovariši.

To noč Katarina ni pričakala Jerneja. Niti ona niti oče in mati niso vedeli, kaj se je zgodilo z Jernejem, niso vedeli, da ne trpi več ne lakote ne žeje in tudi ne preganjanja. Saj niso slišali strelav. Ker ga ni bilo, so hoteli iti v gozd, da ga poiščejo ali živega ali mrtvega.

Izdajalski terenc se je tega ustrašil. Zapovedal je, da teden dni nihče ne sme iti v gozd. V tem času bo skušal skriti Jernejevo telo, da bo lahko lagal, da Jernej ni bil ustreljen. Podal se je torej v tisto skrivno dolino, kamor je pred desetimi dnevi ponosno vodil skupino do zob oboroženih rdečih stražarjev. Sedaj pa hodi sam, s težkim grehom v duši. Pravo trpljenje mu je ta pot. Bolj se je bal mrtvega Jerneja kot se je Jernej bal živih stražarjev.

Že od daleč zagleda Jernejevo truplo blizu studenca. Počasi se mu približa. Obleka je poškopljena s krvjo, trepalnice lahko zakrivajo napol odprte oči, roki sta hladni in beli. Srce mu stisne bolečina. Zave se, da je kriv smrti tega človeka. O, če bi ga mogel znova zbuditi iz tega smrtnega spanja. Toda to ni v človeški moči.

„Ne, sedaj ni čas za take misli,“ si je dejal izdajalski terenec „sedaj moram skriti Jernejevo truplo tako, da ga nihče ne bo našel.“

Blizu studenca je bilo globoko brezno in tjakaj je zavlekel Jernejevo truplo in pahnil vanj. Bil je prepričan, da ga tukaj ne bo nihče našel. Ob robu brezna ga je zopet vest zapekla. Še pred dobrim letom sta si bila z Jernejem dobra prijatelja, sedaj pa je njegov ubijalec in skrivni grobar.

Minulo je dvajset let in med tem se je marsikaj spremenilo. V nekdanji skrivni vodni dolini so mladi gozdarji pripravljali les. Opoldne so si blizu brezna poiskali prostor, da použijejo svojo hrano, ki so jo prinesli s seboj. Eden izmed gozdarjev pravi svojemu mlajšemu bratu: „Rad bi vedel, kako globoko je to brezno. Pojdiva in zmeriva njegovo globino.“ Poiskala sta dolgo preko in jo počasi spustila v temno brezno. Začutila sta da je prekla prišla do dna. Počasi jo potegneta iz jame, in glej, na koncu prekle je nasajena človeška lobanja. Silno začudeno in skoraj prestrašeno gledata, ne da bi spregovorila kako besedo. Pokličeta očeta, ki je tudi gozdaril z njima in mu pokazeta lobanjo, ki sta jo potegnili iz brezna.

Oče se je približal breznu. Prijel je lobanjo v roke in si jo natančneje ogledoval. Čez čas pravi sinovoma: „Poglejta, v očesni votlini te lobanje je stekleno oko, ki so ga temu človeku vstavili, ko je imel osemnajst let. To stekleno oko je sedaj za mrtvo pričo. To je lobanja mojega sovaščana in prijatelja Jerneja. Po končani vojni se je skrival v teh gozdovih in govorilo se je, da je bil ustreljen tukaj v vodni dolini. Nič se ni točnega vedelo, ker ga niso našli niti živega niti mrtvega.“ Oče je obmolknil in zdelo se je, da kaj več noče povedati.

To je zgodba mojega prijatelja Jerneja. Bog mu daj večni mir in pokoj!
Otmar Mauser

Komunistične metode osvajanja sveta

Obkrožitev Združenih držav Amerike

Zavzetje Kube po mednarodnem komunizmu je privedlo Leninov strokovni načrt za osvojitve sveta v tretjo in zadnjo fazo: obkrožitev Združenih držav Amerike.

Ker nas to dobro pouči, kako komunizem izpodje in uniči napredno deželo, bom na kratko opisal, kako in zakaj je Kuba padla pod komunizem.

Kuba je bila zavzeta s prevaro, infiltracijo in propagando — tremi smrtonosnimi orožji komunizma. Kastro, ki je po mojem mnenju najboljši igravec in največji slepar, rojen v dvajsetem stoletju (poleg maršala Tita, op. prev.), je igral važno vlogo pri prevzemu oblasti. Neverjetna masovna hipnoza je zajela večino Kubancev potom komunikacijskih sredstev, zlasti televizije. Težko je meriti silno moč, ki jo ima psihološka indoktrinacija nad človeškim razumom, celo nad učenimi in izobraženimi ljudmi, ki so pogosto

lažje nasedli komunističnim lažem kot pa manj šolani in manj izobraženi ljudje. Nekateri trgovci in trdni politiki so bili z lahkoto zapeljani. V popolnem ignoriranju komunistične nevarnosti so bedasto verjeli, da bodo lahko z odkupninami in podkupninami dosegli s komunisti potrebne sporazume. Kakor v mnogih drugih deželah, so tudi oni postali žrtev prekanjenega komunističnega gesla: Naši komunisti so drugačni.

Statistike in poročila, zbrana od mednarodnih organizacij, dokazujejo, da je kljub korupciji in političnim trenjem v Kubi, pred in med vladanjem Batiste, dežela dosegla v letu 1958 višek napredka. Ta izreden gospodarski uspeh je bil predvsem dokaz zmožnosti, volje in iznajdljivosti Kubancev.

Mednarodna komunistična konspiracija, pod vodstvom Fidel Kastru, pa je imela povsem drug namen in cilj, katerega so skrbno prikrivali in hranili le za svoj ožji krog. Iz tega razloga se je Kastru pozneje očitalo, da je „izdal revolucijo“. Zares, Kastro je izdal iskrene in zavedne — pa obenem silno naivne Kubance, — ki so bili pripravljeni boriti se za boljšo bodočnost svoje dežele, ni pa izdal komunistične revolucije, katero je pripravljal za hrbtom svojih narodnjakov.

Na splošno je znano, da je bil 1. januarja 1959, ko so Batista in člani njegove vlade bežali, v Havani izvršen poskus zapriseči predstojnega sodnika vrhovnega sodišča kot vrhovnega izvrševalca oblasti, kakor to predpisuje konstitucija iz leta 1940. Toda izkušeno in čuječe poveljstvo komunistične konspiracije je takoj potlačilo ta zakonit in ustaven poskus s tem, da je dalo navodila Fidel Kastru za razne hitre akcije, med katerimi je bila najuspešnejša splošna stavka, katera je popolnoma paralizirala deželo. Stavka, s popolnim pomanjkanjem organizacije med patriotičnimi Kubanci, je dala komunističnim konspiratorjem absolutno kontrolo nad situacijo.

Eden prvih in poglobitnih pravil marksizma-leninizma je: Oblast. Vso oblast komunistični partiji, vzpostaviti „diktaturo proletariata“ in tako komunistični totalitarni režim. Točno tako so storili na Kubi. Uničili so vse nekomunistične politične in revolucionarne grupe, katere so jim pomagale zrušiti Batistov režim.

Ko so bili na oblasti, so takoj z vso naglico in učinkovitostjo pričeli uporabljati preizkušen sistem „pritisk od zgoraj“ in „pritisk od spodaj“, uničili osnovni koncept kubanske republike še predno se je narod prav zavedel, kaj se godi. Pozneje so Kubanci spoznali — prepozno! — pomen Kastrove dvoumne izjave, ki jo je dal v svojem govoru v Havani 8. januarja 1959 potem, ko je prevzel vodstvo vlade: „Naša revolucija se pričinja sedaj.“ To je zelo jasna demonstracija, kako je internacionalna komunistična konspiracija zvodila kubanski narod v rdeče suženjstvo. Pred Jan Kozakom, leta 1939, je kristalno jasno dejal Liu šao-Či v svojih direktivah „Kako biti dober komunist“, da se komunistična revolucija izvrši „od zgoraj“, potem, ko se prevzame vodstvo vlade:

„Revolucija proletariata se razlikuje od vseh drugih revolucij v izgodovini. Meščanske revolucije so na primer končane takoj po prevzemu dr-

žavne oblasti. Za proletariat, zmaga in politična oblast sta le začetek komunistične revolucije, ki je možna le po zmagi in prevzemu državne oblasti.“

Ko bi Kubanci več vedeli o komunizmu in zlasti o tem, bi brez težav lahko ustavili Fidel Kastru in njegove sodelavce, ter prerečili rojstvo krute tiranije, ki je zasužnjila njihovo domovino.

Strokovnjaki so si edini v mnenju, da je poleg odlične geopolitične vrednosti, osvojitve Kube od strani internacionalnega komunizma, najpomembnejša psihološka zmaga komunizma nad svobodnim svetom in zlasti nad Združenimi državami Amerike. S prevzemom Kube so komunisti uničili stoletje staro (1823) Monrojevo doktrino in kar je še bolj važno, Organizacijo ameriških držav, ustanovljeno 1948 z izrecnim namenom, da prepreči podjarmljene ali politično dominiranje katere koli dežele na ameriškem kontinentu.

Komunistična strategija teži za tem, da uničuje take pogodbe ali jih skuša preprečiti. Zato pomeni uničenje Organizacije ameriških držav mejnik v komunistični strategiji za osvojitve sveta.

Resnica o podjarmljenju Kube od strani internacionalnega komunizma nudi bogate izkušnje, ki pa na žalost zaradi pomanjkljive organizacije ne dosežejo svobodnega sveta. Obratno pa je internacionalni konspiraciji uspelo prepričati svobodni svet, da verjame njihovim lažem in jih celo naivno širi.

Trikontinentalna konferenca

Pri preučevanju resolucij, ki so bile sprejete od mednarodnega komunizma na Trikontinentalni konferenci, ki se je vršila v Havani januarja 1966, sem prišel do zaključka, da so komunisti razdelili svobodni svet na dva dela, in sicer na podlagi strategije, ki se bo uporabljala za osvojitve sveta. In sicer:

Afrika, Azija in Latinska Amerika — v glavnem nerazviti deli sveta, se morajo osvojiti z oboroženo silo, krvavo revolucijo in gverilskim vojskovanjem, kar imenuje komunizem z bolj prikupno besedo „osvobodilno vojno“.

Zapadna Evropa in Severna Amerika (ZDA in Kanada) razviti del sveta se bo zavzela za mirno koeksistenco, infiltracijo in postopnim uvajanjem socialističnih zakonov, ki bodo počasi reformirali te dežele v dežele s totalitarnimi režimi, brez vsakega preliivanja krvi.

Intimno sodelovanje ruskih in kitajskih rdečih delegatov na Trikontinentalni konferenci je prav tako uničilo dve nevarni domnevi. Prvič, da je mnogo publicirani spor med Rusi in Kitajci le velika propagandna potegavščina, ki naj bi v svobodnem svetu budila upanje, da se bosta oba komunistična kolosa medsebojno onesposobila za nadaljna osvajanja ali pa morda celo uničila.

In drugič: rdeči Kitajci so — tako izgleda — pristali na to, da bodo igrali vlogo krvi žejne „slabe“ komuniste, medtem ko bodo Sovjeti nosili masko dozorelih, prijaznih komunistov — „dobrih“ komunistov — ki z na-

smehom govore o „mirnem sožitju med deželami in različnimi političnimi sistemi,“ istočasno pa hinavsko uničujejo notranjo zgradbo teh dežel.

Dvoličnost komunistov je bila zelo vidna na Trikontinentalni konferenci. Ruski delegat se je bahal s pomočjo, ki jo Rusija nudi Severnemu Vietnamu v vojni z Združenimi državami, istočasno pa je nudil roko „priateljstva“ Ameriki. Nadalje so boljševiski delegati na konferenci ponovno izrazili odločnost nadaljevati z podžiganjem in podporo takozvanih „osvobodilnih vojn“, subverzivne aktivnosti, intervencije v notranje zadeve drugih dežel in ustvarjati slošno zmedo in nered, prvenstveno potrebo za uspešno komunistično osvojitvev oblasti.

Medtem ko so se cinično širokoustili o oboroženih revolucionarnih početjih jih ni motilo dejstvo, da so njihove dežele članice organizacije Združenih Narodov, katere pravila jasno prepovedujejo svojim članicam tako aktivnost.

V svojem poročilu o Trikontinentalni konferenci z dne 2. aprila 1966 je poseben posvetovalni odbor Organizacije ameriških držav za varnost takole označil države-članice Združenih narodov, ki so sodelovale na Trikontinentalni konferenci:

„Nikoli preje v zgodovini civiliziranih narodov niso države podpisnice dostojanstvenih mednarodnih pogodb ignorirale obveze, ki jih take pogodbe nalagajo in sprejele resolucije, ki so v odkritem nasprotju vseh mednarodnih predpisov, ki naj urejajo medsebojne odnošaje med njimi.“

Rdeča Kuba — katero je mednarodna komunistična konspiracija zgradila v eno najbolj oboroženih in napadalnih držav — je bila priznana od komunističnega bloka, pod skupnim rusko-kitajskim vodstvom, kot svetovni center za komunistično subverzivno aktivnost in agitiranje. Aktivnost tega centra na afriškem kontinentu — Gani, Tanzaniji, Kongu itd. — so stvar javnih zapiskov. Ta center se prav tako hvali z pomočjo, ki jo nudi Severnemu Vietnamu v Aziji. Njegovi napadi v ameriški polobli pa so preštevilni in predobro znani, da bi jih tu našteval.

Trikontinentalna konferenca je bila hrupna deklaracija vojne svobodnemu svetu, posebej pa še Združenim ameriškim državam. Združila je komunistične gverilske voditelje iz treh najbolj obljudenih kontinentov in jih spojila v en skupen smoter. Uničenje in osvojitvev svobodnega sveta. In to je za nas morda zadnji opomin, da se uspešno postavimo proti mednarodni komunistični konspiraciji in preprečimo strašno nesrečo, v katero bo svet padel, če bo komunističnim strategom uspelo osvojiti svet.

Bo šo

— — —

Smo politični emigranti s posebnim političnim poslanstvom, ki obstaja v delu za osvoboditev slovenske domovine in v pripravi načrtov za njeno svobodno ureditev.

Ta burka je stara . . .

Mitja Ribičič je pravkar končal pozdravni nagovor udeležencem konference neopredeljenih v Beogradu. Sledilo je uradno ploskanje. In Mitja jo je jadrno ucvril z odra, iz Beograda in se zatekel med sebi najbolj zveste.

„Ne moreta si misliti, tovariša (navzoča sta bila Stane Kavčič in Josip Vidmar), kako grozno sem se počutil, ko sem zrl v obraze delegatov in opazovalcev, predvsem pa v obraze časnikarjev. Ves čas se mi je zdelo, da imajo vsi pod pazduho angleški prevod Sirčevih spominov iz zaporov v Ljubljani. Skoraj v vsako stran posebej sem mogel poškilliti, tako predrzno so mi molili izvode pod nos, češ, kaj boš pravil, ko pa vemo, kdo si!“

„No, no, tako hudo pa res ne smeš vzeti vse storije. Hujše bo, če se v Beogradu med našimi ne boš prav vrtil, kakor pa če ti med tujimi spodrsne. Tujce vedno lahko premoetiš; ali se ne spomniš, kako je bilo med vojno, ko smo lagali, da se je kar rezati dalo. Takratni Tiflis in tvoj sedanji nastop spadata v isto vrsto: potolaži se, svet se da vleči za nos!“

In Mitji je malce odleglo. A samo za hip: ni se mogel prepričati, da bi vsi ljudje na svetu bili teroristi, bili vsi lažnivci, skratka: zavedel se je, da je takih gadov kot on pravzaprav malo. Dobro se mu je zdelo takšno ugotavljanje, a že mu je preblisknilo možgane: ko sem bil še otrok, ali so me tako učili? Ko sem bil učenček, ali nisem bil čisto dober Slovenec, kot so doma želeli? — Kdaj se je u meni vse podrlo? Kdaj? — — —

To slednje, Mitja Ribičič, bo nekega dne odgovoril svoboden slovenski narod.

— — —

Kavčič in Vidmar sta šla k Petričku (še danes tako pravijo znanemu lokalu v Ljubljani, tradicija je pač močna, ali ne?). K sreči v slaščičarni ni bilo dosti Bizantincev (o teh drugič kaj več!).

Naj bo kakor hoče, sta modrovala, vse je prav, da so Ribičiča poslali in poklicali v Beograd nazirat naše partijce, a na takšni konferenci govoriti ne bi smel. Je bil pa že špiljak boljši za take stvari! Odkar je bil na obisku v Vatikanu in ob slovesu papežu naročil pozdrave „tudi za Vašo gospo“, je postal svetovnoznan. Ta je bil mojster! Tale naš Ribičič se bo pa iz strahu pred Sircem polomil, boš videl. Kar na vsem lepem se bo zataknil! Pa bo emigracija spet imela kost za glodanje. Ker sva že pri kosti, ti bom povedal, Vidmar, da si šel predaleč s svojim govorjenjem o italijanskih strankah, v katere naj bi Slovenci vstopili.

Če se prav spomnim, je bila ena izmed tvojih sorodnic, ki je še gorek revolver spravila v torbico, potem ko je Pokovec ustrelil Natlačena. Takrat smo rekli, da je bil izdajales, in so bili junaki tisti, ki so jih proti volji Natlačenovne žene Italijani postrelili. Zdaj so pa Italijani rešitelji naše krvi onstran meja naše republike. Tovariš, ta je bila prehuda in ne vem, kako jo boš izvozil.

Bo že šlo, saj veš, da se vsako pesmico da razložiti, kakor hočeš. Še Kocbeka, ki že več kot petintrideset let prepeva vse mogoče viže, sem prekosil, po letih in po izkušnjah. Bom tudi to pot kaj pogruntal. Sicer se pa lahko takoj dogovoriva: ti, ki imaš oblast, boš nekaj podobnega povedal na Koroškem. Tako boš ustregel tamkajšnjim socialistom, pa še mene zraven podprl, češ da je to koncem koncev uradno gledanje naše vlade. Mi ne moremo začeti s pobijanjem izven meja, kakor sedaj prakticira OZNA med Hrvati in Srbi, ker z našo emigracijo se na žalost tako igrati ne da. Mi moramo biti bolj diplomati. Zato bomo enostavno namignili, čež da tako razširjamo slovensko narodno ozemlje: počasi, parcelo za parcelo, in nekega dne bomo spet na starih mejah, o katerih je zdaj v emigraciji toliko govora. So nam zagodli, eh, kako se baš izlizal, tovariš Stane? In to niso več stari klerikalci in liberalci, ki so vas gnali po zaporih. Tam je zdaj tudi mladina, ki ji ne boš mogel očitati ne izdajalstva ne papežništva. Navsezadnje boš najbolj papeški ti, ko ti bodo pokorni rimski monsignorji preskrbeli odlikovanje, ki ga še klerikalni ban ni nikoli dobil!

— — — — —
Škoda, da v ljubljanskem parlamentu ni poslancev druge stranke. Kakšno snov bi imeli ob prvi debati!

Sreča, da je danes vse slovenstvo parlament, tih, na molk obsojen, k tlom pritisnjen orjak, ki komaj čaka, kdaj bo spregovoril. Do tedaj se slovenstvo doma mora reševati huje in težje kakor kdaj koli prej v svoji zgodovini. Izdaja nad narodom prihaja iz lastnih vrst, ne — iz vrst ne, iz izgubljenih posameznikov: Ribičič, Kavčič, Vidmar — kdaj boste imeli pogum javno se odpovedati pripadnosti slovenskemu narodu, kdaj?

Izrecite se za Bizantince kakršne koli vrste, izrecite se za krvnike svojih lastnih prednikov, sorodnikov, otrok. Pojdite vase vsaj za hip in pomislite, da vas čakajo žale in mnogo, mnogo prsti nad vami, ko bo slovenski narod še živel.

Bog nam bo naklonil to milost, da bo vaše ravnanje služilo večji utrditvi zdomskega in zamejskega slovenstva, večji medsebojni povezavi in širšemu razmahu. Mladina, ki prihaja za nami, veruje v nesmrtnost naše krvi in v poslanstvo slovenskega naroda v družini evropskih narodov. Naša mladina prav tako dobro ve, da Slovenci spadamo na zahod in v njegovo kulturno moč, kakor to ve, še bolj pa čuti mladina doma. Mladina, ki vas zapušča, ne išče stikov z vami, ker vas je že odpisala.

Povečani prirastek rojstev v naši rodni Sloveniji nam je dokaz, da je narod začel z najboljšo samoobrambo.

V slovenski zgodovini je narod doslej vse bitke proti vsem režimom dobil.

Pavle Rant

SLOVENSKI NARODNI VERNIH DUŠ DAN

V prejšnji številki smo poročali o spominskih proslavah v Buenos Airesu in Torontu. Danes nadaljujemo s poročili s teh proslavah.

CLEVELAND

Društvo SPB v Clevelandu je tudi letos — kot doslej vsako leto — pripravilo v nedeljo 1. junija slovenski spominski dan v hvaležen spomin na vse žrtve, ki so padle v zadnji vojni in komunistični revoluciji.

V Baragovem domu so primerno okrasili okno v črnem z zastavami in sliko Jožeta Intiharja, Johna Petriča in Silvestra Sekneta, ki so padli v Vietnamu. Nad slikami je bil v angleščini napis „They died for what their fathers fought for“ (Umrli so za iste ideje, za katere so se borili njihovi očetje).

Ob pol enajstih je bila spominska slovesna sv. maša v Lurški kapeli na Providence Heights, kjer je s temi spominskimi mašami začel pokojni veliki škof dr. Gregorij Rožman in se ponavljajo vsako leto na prvo nedeljo v juniju. Sv. mašo je daroval monsig. Ignacij Kunstelj, vrhovni direktor slovenskih dušnih pastirjev. Poleg monsig. Kunstlja so bili pri maši navzoči še trije duhovniki: čč. gg. Jože Godina, Andrej Pogačar iz Čila in dr. Jerko Gerzinčič, ki je tudi spremljal petje na orglah in vodil zbor združenih pevcev.

Govor monsig. Kunstlja

Po evangeliju je imel monsig. Kunstelj naslednji globok cerkveni govor: „Danes je naš spominski dan, dan žalovanja za vse, ki so izgubili nasilno svoje življenje v zadnji vojni in po njej. Redki so med nami, ki ne bi imeli nikogar med mrtvimi iz onih dni.

Med nje moramo postaviti tudi one, ki takrat sicer niso umrli, a je njihovo življenje v izgnanstvu postalo mučeništvo. V mislih mi je naš pokojni škof dr. Gregorij Rožman, ki je začel prav tu s spominskimi dnevi, a čigar deseto obletnico smrti bomo obhajali letošnjo jesen.

Z njim ste začeli obhajati ta žalni dan. Zato je danes v naših mislih in v naših srcih: mučenec sredi množice mučencev, ki so sprejeli mučeništvo iz prepričanja in volje, da bi preprečili zlo, ki je izšlo iz našega naroda, a mu je tudi sedlo za vrat za dolgo dobo, da bi narod spet našel svojo ravno pot do cilja, ki je svoboda, ki pripada krščanskemu ljudstvu.

Današnji dan je spomin naše narodne bolečine. Naj bi bila bodoča usoda slovenskega naroda kakršna koli, zgodovina bo govorila o žrtvah, ki jih je dal slovenski narod v času vojne in komunistične revolucije in tudi v dneh po njej. Vključimo tudi one, ki sedaj trpe, krvavé in umirajo daleč tam v Aziji.

Za nas pa je vsa doba nauk, da sprejmemo trpljenje, ga darujemo drug za drugega, za vse člane naše narodne družine.

Še nekaj več smo dolžni. Naj pojasnim v nekaj besedah: Nedolgo tega sta se oglasila v Rimu na svoji poti po Evropi dva — brat in sestra —, njemu je bilo 17 let, njej pa 15 let. Bila sta že rojena v tujini, saj so se njiju starši umaknili iz domovine v onih bridkih dneh. Prepotovala sta zapadno Evropo in tudi kraje, kjer sta bila rojena njuna oče in mati. Videla sta čudovito lepoto naše slovenske domovine in uživala gostoljubje svojih daljnjih sorodnikov.

In prva njuna beseda je bila: „Kaj naj poveva, ko se vrneva v južno Ameriko? Slika, ki sva jo dobila, je različna od one, o kateri sta govorila oče in mati.“ Videla sta domovino svojih staršev, ki je tudi zanje lepa, za starše najlepša na svetu, saj je njiju domovina, nista pa doživela one strašne zgodovine, kot sta jo oče in mati v letih 1941 in nadalje. Skrbno je prikrita. Oni, ki jo v domovini dobro poznajo, ne smejo o njej govoriti. Ni dano, da bi oni, ki je ne poznajo, izvedeli vso resnico.

Povedal sem: „Vidva sta videla vse lepote naše domovine, videla tudi dobroto in gostoljubnost naših ljudi. Vajini starši so vama govorili o tem, kar so doživeli. To je pa zgodovina, a zato nič manj resnica, čeprav je bridka.“ Ne vem, koliko sta razumela razgovor, upam pa, da bosta iskala resnico in jo tudi našla.

In v tem je moja prošnja: mladim moramo zaradi njih samih in zaradi resnice povedati vso resnico, tako kakršna je bila. Resnice se nam nikoli ni bati. Mladi pa jo morajo vedeti, saj tudi teže po njej. Iščejo, ker vedo, da to, s čemer v domovini uradno postrežejo, ni resnica.

Ljudi, ki obiskujejo kraje, kjer je bilo uničenih toliko ljudi, kot je to Dachau in druga taborišča smrti, ki so danes vsem odprta, pa tudi one, ki obiščejo slovensko domovino, rad vprašam, kaj je sedaj tam. Vsi vedo povedati, kako so se ohranili kraji trpljenja kot spomeniki sedanjim rodovom, da se ne bi nikdar več ponovilo, kar je bilo v onih letih. Na naše množične grobove je prepovedano iti, skriti naj bi ostali in vendar je ostala krivda za one, ki so jih povzročili, krivda, ki vsak dan glasneje vpije in kriči o krivici.

In vendar je danes vedno več težnje, da bi bili tudi odkriti. Čudno je to, saj zunanja slika zgodovine nekako zamira, spomin pa postaja vedno jasnejši. Kako prav je povedal pisatelj v svojem članku za današnji dan, da je duh tisti, ki zida trdno, čeprav ne naglo. Kar postavi, ni mogoče podreti.

Že danes vidimo, kako se zatrto krščanstvo v naši deželi prebuja, kako duh, ki je zrasel iz krščanstva, sije po slovenskih tleh. Z izmučenimi telesi se je zgodilo, kot se bo z vsakim izmed nas, ničesar razen prgišča prahu bo ostalo za nami in vendar bo živel duh, ki je prišel od Boga. In v tem je zmagoslavje krščanstva, v tem je tudi njihovo zmagoslavje. Prav isto je z onimi, ki so padli v Vietnamu. Bridko je polagati nje k počitku, a njihov duh živi dalje. Nihče se Duhu, se Bogu ne more ustavlјati.

Samo Bog govori vedno. Pove pa, da vse, kar je zunanjega, kar je telesnega in zato trhlo, mine. Drevo zacvete, rodi svoj sad in mine. Duh

ostane. Vse, karkoli je na svetu, je v tej misli nekaj velikega, ker je po Bogu posvečeno in dopolnjeno.

Zato so naši spominski dnevi dnevi duha, božji dnevi, dnevi, ob katerih nas vse združi spomin. Zato odložimo vse pomisleke, opustimo nasprotovanja. Ta dan je dan spomina na one, ki so prelili svojo kri in trpeli za vero in upanje, da bomo nekoč vsi združeni pri Bogu in bo naš narod živel v svobodi.

Danes tudi svet veliko bolj pozna borbo za svobodo, kot jo je takrat, ko so bile oči zaslepljene s tujo lažjo, čeprav bi bila na zunaj še tako lepa. Dogodki so marsikomu odprli oči, pojasnili marsikaj, kar se je nam, ki smo odhajali v tuj svet, takrat zdelo jasno, a smo trpeli, češ, svet nas ne razume. Prihodnost bo vse še bolj odkrila. In kolikor je na nas, pomagajmo pri tem iz ljubezni do teh žrtev, ki so danes nam vedno bližje, čeprav jih čas peha v zgodovino, pa tudi iz ljubezni do rodu, ki raste med nami in išče resnice, da bo vedel vso resnico in tudi sam našel pot v svobodo in lepšo prihodnost.

Med sv. mašo je bila kapela nabito polna. Za sv. obhajilo je bilo pripravljenih 300 hostij, pa jih ni bilo dovolj. Cerkveno slovesnost je povzdignilo petje zbora združenih pevcev, ki je v tem sestavu prvič nastopil. Petje so spremljale mogočne orgle, ki jih je dal na razpolago g. Miha Vrenko.

Letošnja spominska proslava je bila gotovo ena najlepših in najbolj mogočnih proslav v zadnjih letih in zasluži DSPB v Clevelandu s svojim predsednikom Vinkom Rožmanom na čelu vso pohvalo za vzorno organiziranje te proslave.

MENDOZA

Slovenski spominski dan je bil v nedeljo 22. junija. Štupna sv. maša se je darovala za vse znane in neznanе slovenske brate in sestre, ki so med drugo svetovno vojno in med komunistično revolucijo padli kot žrtve borbe za vero in svobodo.

Med sv. opravilom je imel č. g. Jože Horn lep spominski govor, v katerem je med drugim poudaril naslednje misli:

„Lahko rečemo, da je naša slovenska kri danes razlita po vsem svetu. Dajejo jo naši bratje in naše sestre za svobodno bodočnost slovenskega naroda in vsega sveta. Zato zaslužijo naš spomin, našo molitev in naše priznanje.

Sv. oče Pavel VI. je ob proslavi tisočletnice smrti sv. Cirila dejal: „Vredno se je spominjati dogodkov preteklosti.“ In če se je vredno spominjati dogodkov preteklosti, ki so v zvezi z našim krščanskim in nadnaravnim življenjem, z našim vstopom v katoliško cerkev, z našim pokristjanjenjem, se je gotovo vredno spominjati tudi dogodkov preteklosti, ki so bili odločilni za naš naravni narodni slovenski obstoj.

Danes se spominjamo tistih, ki so padli kot žrtve nesebičnih idealov in prepričanja, da ima človek pravico do svobodnega življenja in vseh tistih naravnih in nadnaravnih dobrin, ki jih je Stvarnik sam položil v človekovo naravo. Priznanje jim gre, ker so cenili svobodo, osebno svobodo posamez-

nika, svobodo naroda in svobodo Cerkve. Videli so nevarnost, ki je preti od vseh strani, pa so svobodno žrtvovali svoje delo in napore, svoj dragoceni čas, svoje dobro ime in svoje življenje. Da pa je človek zmožen takih žrtev, mora biti poln ljubezni in veselja do lastnega življenja, do življenja drugih, pa tudi do naroda in domovine.“

Govornik je nato od spomina na preteklost prešel na sedanost, na naš čas in na prihodnost. „Naša resnična moč,“ je nadaljeval, „ni le v organizaciji, v številu, v imovini, marveč v duhu, ki nas oživlja. Pred Bogom je važno človekovo srce in dobrotu. Po dolgih letih trpljenja, žrtvovanja in čakanja morda čutimo utrujenost, čutimo se slabotne, ko nas obdaja okolje, ki nas hoče v naši odločnosti in idealizmu zastrupiti in nam zatemniti namen borbe za svobodo. Toda moramo se stalno obnavljati in navduševati za žrtve, truditi se za naš obstoj, za našo zvestobo, za veličino našega naroda.“

In o vsem tem moramo govoriti naši mladini, ki nas morda včasih težje razume, ker živi v drugačnih okoliščinah, kot smo jih pa živeli mi in oni, ki se jih danes spominjamo. Danes hočejo mladino prepričati, da je rešitev iz krivic, katerih je svet poln, sila, upor, revolucija, prelivanje krvi. Toda rop, požig, umor, kri in razdejanje še nikdar niso bila sredstva za razumevanje med ljudmi, za zburjanje spoštovanja človeške osebe in njegove lastnine, za napredek in skupno blaginjo.

Zato imejmo vsi, tudi mladina, ki je polna nesebičnih idealov, na široko odprte oči za lepšo bodočnost domovine in vsega sveta. Pripravljene bodimo na vse žrtve za dosego svobode in miru.“

Med sv. mašo je zbrano prepeval pevski zbor pod vodstvom prof. Božidarja Bajuka.

MLADINSKE PROSLAVE V ARGENTINI

Kar mora slovenske protikomunistične borce še prav posebno veseliti, je to, da se slovenska zdomska mladina, ki ni videla grozot komunistične revolucije in ki je bila po veliki večini rojena izven domovine, vsako leto v globoki zbranosti spominja žrtev pretekle vojne in komunistične revolucije. Ta mladina pripravlja vsako leto svoje posebne spominske proslave, da se na njih pokloni padlim junakom in junakinjam.

Krajevne organizacije Slovenske deklishe organizacije in Slovenske fantovske zveze v Argentini so po prvi skupni prireditvi v počastitev žrtev komunistične revolucije v Sloveniji, v Slovenski hiši na praznik Presv. Rešnjega Telesa 5. junija pripravile take prireditve še v posameznih domovih ter so bile: 14. 6. na Pristavi, 15. 6. v Našem domu v San Justo in v Slomškovem domu v Ramos Mejía, 22. 6. pa v Slovenskem domu v San Martínu. SKAD je imel svojo zadevno prireditev v Slovenski hiši 14. junija.

Sestanek na Pristavi je vodil Rudi Gričar, z vso pieteto je deklamirala Balantičeva pesem Zasuta usta Minka Debevec. Prireditev v San Justo, na kateri je podal kratko misel o junaških žrtvah naših fantov in mož č. g. dr. Alojzij Starc, je vodila Marija Zakrajšek, ki je tudi z zanosom prebrala

odlomek iz Kalinove Črne maše. Spominski govor je imel na Pristavi in v Našem domu g. Pavle Fajdiga. V Slomškovem domu je sestanek vodila Pavla Andrejakova, duhovno misel je podal č. g. Škrbec, spominski govor pa je imel g. Niko Jeločnik. V Slovenskem domu v San Martinu je prireditev vodila Gabrijela Lebar, o pomenu padlih žrtev pa sta govorila č. g. Jurij Rode in g. Rudolf Smersu. Lebarjeva je tudi prebrala krajši spominski sestavek.

Na sestanku SKAD-a pa je govoril g. Božo Fink.

Tudi najmlajši — mladci, mladenke, naraščajniki in naraščajnice — so se na raznih krajih spominjali padlih junakov. Poseben spominski sestanek je imela ta mladina v San Justu, kjer je o ljubezni do bližnjega govoril g. Rudi Bras, v San Martinu pa je govoril g. Rudolf Smersu.

Vsi ti sestanki so bili dobro obiskani in povsod jih je mladina sklenila s slovensko narodno himno „Naprej, zastava Slave“ in domobransko „Oče, mati, bratje in sestre...“

General Rudolf Maister

ZA SINOM

Do straže ženica prispe,
tresoč se v stražnika zre,
ob poti zasopljena diše
in solze, glej, z lica si briše.

„Hoj, žena, kam vede te pot?
Kaj iščeš o polnoči tod?
Ne čuješ li tamkaj z bojišča
obupnega smrtnega vrišča?“

„Povej mi, kje biva moj sin.
Saj znam ti bo pač Valentin...
Polkovno je nosil zastavo
v premnogo že bitko krvavo.“

„E, kajpa, da sem ga poznal,
sam cesar svetinjo mu dal.
Vkup s Tinetom vedno sva stala,
vkup kri za svoj dom prelivala.“

Ko davi bil rog je zapel,
še Tine je pravil vesel
o domu in mamici zlati,
ki moral slovo jima je dati.

Vnel kmalu krvav se je boj,
pogumno spet stal je z menoj.
Kar krogla je zla privršelo
in Tineta v prsi zadela.

Še roko podal mi v slovo,
ugasnilo mu je oko...
Tam gori ob cerkvi beli
smo v črno ga zemljico deli.“

In mati zakrije obraz,
zajoče obupno na glas,
h gomili nemudoma krene
pa križa na njej se oklene.

Ko tožno ob grobu ihti
sovražnik od bregu vstrelji.
Kraj cerkvice krogla zavije
in materi srce — prebije.

† France Prelog

Letos je dne 18. julija umrl zaveden član DSPB, domobranski nadporočnik Francé Prelog. Naslednjega dne je bil ob lepi udeležbi odbornikov in članov DSPB ter ostalih rojakov pokopan na pokopališču v San Martinu pri Buenos Airesu. Zadnja verska tolažila mu je podelil in vodil pogreb č. g. Jure Rodé, slovenski dušni pastir v San Martinu.

Pokojni Francé Prelog se je rodil na Vrhniki v skromnem domu okoliškega kovača. Že v zgodnji mladosti si je moral sam utirati svojo življensko pot. Da je mogel študirati, je moral že kot srednješolec v počitnicah opravljati težaška dela v vrhniški opekarni. Po maturi je študiral na univerzi matematiko, pa je moral študij opustiti in je nastopil službo davčnega uradnika, najprej v Celju, nato v Logatcu, kjer ga je našla komunistična revolucija. V tem času se je poročil z go. Mimi Debevčevo; v zakonu sta se mu rodili hčerki Janica in Helenca. V prostem času se je udeleževal pri borovniški igralski družini, pri nogometnem društvu, pri telovadnem društvu Sokol in še drugod. Bil je tudi dober šahist.

Kmalu po ustanovitvi domobranstva je stopil vanj kot nadporočnik in se je boril sprva v Stamenkovičevem udarnem bataljonu v Višnji gori kot poveljnik težke čete, nato pa v vrhniški bojni skupini in sicer v obrambni četi v Borovnici. Po umiku slovenske narodne vojske iz domovine je preko Avstrije prišel v Italijo in se od tam izselil v Argentino. S svojo sposobnostjo in pridnostjo si je ustvaril primerno življenje. Zanimal, sodeloval in podpiral pa je tudi slovensko javno delo. Od vsega početka je bil zvest član protikomunističnih borcev, ki so se zbirali okoli Vestnika. Zato so ga borci spremili na zadnji poti in položili na krsto šopek rož, povitih s slovenskim trakom.

Podpisani sem se s pokojnim Francetom prvič srečal ob nočnem bombardiranju Borovnice ter me je nato vezalo nanj nikdar prekinjeno prijateljstvo.

Ohranimo pokojnika v hvaležnem spominu. Domačim v domovini: gospej Mimi in hčerkama Janici in Helenci pa naše globoko sožalje.

Bogo Pregelj

Vsi ljudje se motijo, toda samo veliki ljudje priznajo, da so se zmotili.
B. Fontenelle

ZA ENOTNO ORGANIZACIJO BORCEV

Dokumenti

(Nadaljevanje)

VII. Odgovor D.S.P.B. Tabor na „Domobranksko povabilo“

Odgovor na poziv

Starešinstvo, kot članstvo našega društva, toplo pozdravljamo željo po enotnosti, katera je od vsega početka tudi naša skrb!

Da pa bo hotenje postalo stvarnost, mora iti preko mnogo dobre in iskrene volje domobrancev, prekaljenih v ognju, z isto in eno idejo — tako pred četrto stoletja, kot danes —

Bog — Narod — Domovina!

Le organizacija v službi teh in samo teh najvišjih vrednot, proti sovražniku istih, je vredna, da družijo preživele borce!

Kdor prihaja z drugačnimi nameni, bo onemogočil željo po združitvi!

Tajnik
Amon M. Starešina
Korošec I.

Pripomba uredništva: Gornji Odgovor je bil objavljen v „Taboru“ št. 5-6/1969.

VIII. Dopis g. Maksa Jana

Slovenska vas, 9. julija 1969

1. Starešinstvu Društva slovenskih protikomunističnih borcev — Vestnik

2. Starešinstvu Društva slovenskih protikomunističnih borcev — Tabor

Na njih lastno željo Vam vljudno sporočamo, da so gostje na našem domobranskem kosilu, iz katerega je izšlo „Povabilo“, gg. Buda, Kožar in Praznik prosili za razgovor z našo koordinacijsko komisijo. Razgovor se je vršil dne 5. julija v Hladnikovem domu. Na njem so imenovani prosili, naj se jih ne smatra za goste, označene v Povabilu, kar se ne strinjajo z njegovo vsebino. Želeli so, naj se to njihovo stališče ne objavi v časopisih, vendar pa naj se sporoči obema prizadetima organizacijama, kar tem potem izvršujemo.

Bog — Narod — Domovina

Za koordinacijsko komisijo:

Maks Jan I. r.

IX. Odgovor D.S.P.B. gospodu Maksu Janu

Gospod Maks Jan

Slovenska vas

Potrdujemo prejem Vašega dopisa z dne 9. julija 1969, v katerem nam sporočate, da gg. Buda, Kožar in Praznik, ki so se udeležili domobranskega kosila dne 20. junija v Slovenski vasi, iz katerega je izšlo „Domobranksko povabilo“, sedaj izjavljajo, da se ne strinjajo z njegovo vsebino.

Zelo nas je začudilo to sporočilo. Znano nam je namreč, da so imenovani trije sborci na omenjenem kosilu s ploskanjem sprejeli predlog, da se obema obstoječima organizacijama borcev pošlje vabilo, da začneta nemudoma in za vsako ceno delati za enotnost in edinost bojevniške organizacije t. j. za eno samo bojevniško organizacijo. Ne moremo razumeti, zakaj sedaj preključujejo to, kar so tedaj odobraval, kar odobrava ogromna večina slovenskih protikomunističnih borcev in kar je v velikem interesu našega protikomunističnega boja, ki še ni končan.

Prosimo Vas, gospod Jan, in vse člane koordinacijske komisije, da — kljub tej neprijetni epizodi — nadaljujete z delom v smeri „Domobranskega povabila.“

Za starešinstvo D. S. P. B.:

Tajnik:
R. Bras l. r.

Starešina:
M. Benedičič l. r.

KNJIGE

Dr. Tine Debeljak: ZAČETKI KOM. REVOLUCIJE V SLOVENIJI

Ob koncu lanskega leta je izšla v zbirki „Svobodni pogledi na slovensko preteklost, sedanost in prihodnost“ brošura žepnega formata z naslovom „Začetki komunistične revolucije v Sloveniji“. Za 25 letnico prvih žrtev jo je napisal dr. Tine Debeljak.

O tej brošuri poročamo danes zato, ker smo prejeli iz Novega mesta pismo, v katerem stoji dobesedno tole: „Sijajno delate. Saj je vsa dežela kar preplavljena z vašo literaturo. Kar pri treh znancih sem našel Debeljakovo knjižico, ki piše o začetkih komunistične revolucije v Sloveniji. Ne moreš si misliti, s kakšnim zanimanjem jo ljudje berejo, še posebej mladina, ki o tem kaj malo ve. Kar požirajo jo in potem gre iz rok v roke. Velik uspeh ima tudi knjižica nekega Kovača z naslovom „V Rogu ležimo pobiti“. Slišal sem, da je močno razširjena po Gorenjskem in da plačujejo ljudje za njo vsako ceno.“

Propričani smo, da sta tako dr. Debeljak kakor tudi Kovač zadela pravi način pisanja naše zgodovine. Kratke, poljudno napisane brošure žepnega formata. Tudi jih je lažje prenašati iz kraja v kraj in od hiše do hiše in zlasti še čez mejo. Kljub poljudnemu tonu morajo biti seveda znanstveno točne in vsebovati samo resnico.

Debeljakova brošura ima vse navedene odlike: obdela določen izsek slovenske zgodovine znanstveno natančno toda v poljudni obliki in na kratko. Uvodu, v katerem pokaže podobnost ciljev komunistične revolucije v Sloveniji s cilji, ki jih imajo komunisti v Vietnamu in katere so proglasili tudi na trikontinentalni konferenci na Kubi, sledijo naslednja kratka poglavja: 1. Pred vojno: zamujene in prezgodnje revolucije, v katerem omenja

prve komunistične revolucije v Sloveniji (prva je bila 24. 4. 1920, ki se je začela in je končala na Zaloški cesti), omenja tako imenovane „špance“, ki so se udeležili državljanske vojne v Španiji. 2. V vojni: pod okupacijo, v katerem navaja navodila Kominterne za izvedbo revolucije: priprava na revolucijo, prva faza revolucije, izzivanje okupatorjev ter kaznovanje „izdajalcev“. 3. Leto 1942: Splošna vstaja, nasilja. V tem poglavju so popisani umori v prvih mesecih, ki so šli v stotine. Tem umorom so nato sledili množični umori in pokolji duhovnikov, laikov, mož, fantov, žena, deklet in celo otrok. 4. Tudi okupator čisti: kot po dogovoru. 5. Četniki, vaške straže in legije starti, v katerem je opisan nastanek protikomunističnih vojaških formacij, ki so nastale, da branijo slovensko ljudstvo pred podivjanimi komunističnimi revolucionarji. Sledi še kratka zaključna beseda.

Prav je, da gre čim več izvodov te brošure v domovino. Toda prav bi bilo, da bi jo prebrala tudi vsa slovenska mladina v zamejstvu in zdomstvu.

Sm R

PREJELI SMO

KRIVICE NIKOMUR!

To me je tudi privedlo do mojega: „Oblegani tabor“ (Vestnik II, 69), kot odgovor na članek g. P. B.: „Oblegani tabor“ v reviji Tabor 11-68.

10 dni prej, predno nam je tiskarna dostavila Vestnik z mojim odgovorom, mi je član Tabora že obljubil, kako, da „jo bom dobil po glavi“ glede mojega članka. Že iz tega sem videl, da tu ne gre več za resen dialog, ki je iskanje resnice.

...in toliko opetovani „udarec po glavi“ je prišel s strani istega P. B. v Taboru št. 5-6, 69, pod naslovom „Oblegani tabor“ (II).

Nisem pričakoval, da bo moj odgovor povzročil toliko razburjenja pri soborec na severni polobli. Priznam, da je avtor strokovnjak v postavljanju besed, kar je dokazal s svojim II. Obleganim taborom, kjer dela višek popolnosti, vendar se odmika gotovim stvarim. Namreč, tudi človek, ki pove le del resnice, — govori resnico: to nam je jasno...

G. P. B. uporablja v svojem drugem članku med drugim tudi te-le besede: „Zolčnost, znesti se nad nekom, neodgovorna zaletelost, itd.“ To so sicer originalne slovenske besede, ki pa prav gotovo ne spadajo v besedni zaklad človeka z „visoko srčno kulturo“, posebno pa ne tistega, ki se na vso moč trudi pridobiti javno mnenje na svojo stran.

V svojem odgovoru sem zapisal, da „ta gospod ni prepričan v to, kar piše“, in v potrdilo tej moji izjavi naj navedem sledeče: G. P. B. piše v svojem prvem članku: „...napačno mnenje, da ZDSPB Tabor v resnici predstavlja, ali da bi morala predstavljati nek političen faktor v slov. emigraciji. Kje je vzrok temu mišljenju, je težko reči. Morda v številčnem stanju

organizacije, ki je gotovo najmočnejša v emigraciji“ (zadnje podčrtanje moje). V drugem članku pa se odmika tej trditvi, ko pravi: „Navedba... kjer je govora o številčnem stanju ene in druge organizacije, je sveda relativna“ (podčrtanje moje).

Nadalje pravi g. P. B. v svojem odgovoru: „Šele ponovno branje mojega originalnega članka „Oblegani tabor“, mi je razjasnilo pojme (podčrtal jaz), ko sem prišel do stavka: „Prav zadnje čase “ — Iz tega vidim, da je bil g. P. B. potreben moj odgovor, ker je šele po njem prišel do spoznanja, kaj je pravzaprav hotel važnega povedati v svojem „originalnem“ članku. Da je napisal to, kar mu je ležalo na srcu in obsega v „originalnem članku“ le tri vrstice, je uporabil za uvod, 62 vrstic podtikanja in sumničjenja, nezaupanja, poniževanja in izmišljevanja! Dragi g. soborec! Takih stvari smo v naši emigraciji že sili prav do grla, ker to je rušenje naše skupnosti! Kdaj vendar se bomo izkopal iz tega močvirja?! — (Vaš citat, podčrtal jaz.)

Dalje: Če g. P. B. ali organizacija, kateri pripada „vprega, oziroma izprega svojega Pegaza v, oziroma iz politične galeje“, to ni moja zadeva, nasprotno sem mnenja, da je višek javnega delovanja v politični opredelitvi. To drži tudi za organizacijo, če je to njen namen — in naša ima v pravilih točno določeni namen ter se ga zvesto držimo!

Nimam navade loviti novic po slovenskih vogalih, ker nisem poklicni časnikar, še manj pa kak komentariš v radiju ali televiziji. O stvarih pa, ki jih v mestu, kjer živim, že vrabci čivkajo po žlebovih — sem poučen, ker sem živi ud slovenske skupnosti. Zato mi je jasen tudi 62-vrstični uvod g. P. B. v „originalnem članku“, kjer govori o „komunistih in sestankih v sobotah“ itd. ter vem, „kam pes tace moli!“.

Mojo primerjavo: „Gozdovnik ali borštnik“ — v (malce neoriginalni) slabi slovenščini — ki je bila glavni vzrok, da sem bil deležen odgovora — in pa željo po polnem imenu sem postavil zato, ker sem prepričan, da sprejme javnost opozorila za nevarnost, ki ji preti, vse drugače, če pridejo ta s strani resne osebe — in po priimkih se med seboj poznamo!

Mnenje posameznika spada samo v lasten dnevnik, če je pa za javnost, naj bo dostojno!

Glede ponujanja roke v spravo za spet enotno borčevsko organizacijo, kot omenjam v svojem odgovoru, bom o tej stvari kaj več napisal ob drugi priliki. Če že zaradi drugega ne, pa vsaj za registracijo in osveženje spominov.

S tem zaključujem neljubo razpravljanje o tej zadevi, ker jo g. P. B. s svojim II. Taborom napeljuje v osebno obračunavanje.

To zadnje mi je neljubo, ker svojih eventualnih nasprotnikov še ne smatram za svoje sovražnike. K umiku od te stvari pa me niso silile v začetku omenjene obljube, kot me ne bi kakšni osebni, prav zato, ker so le: „osebni komentarji na postaji WKEN-FM v Clevelandu“, kot je to svojčas zapisal g. Pavle Borštnik.

R. Bras

D A R O V I

Za Invalidski sklad:		Rev. Dolšina Janez	5.—
Cleveland		Rev. Vovk Jože	1.50
Matija Plečnik	15.—	Škrbec Janez	2.50
Neimenovani	25 —	Gorše Tone	1.50
Anton Zgoznik	2.—	N. Z.	1.50 ⁹
Frank Rihtar	5.—	Drobnič Lojze	6.—
Neimenovani	5.—	Glavan Mirko	10.—
(Vse v dolarjih)		Vrtačnik Lojze	10 —
Kanada		Kanada	
Peter Markeš	10.—	Franc Jereb	20.—
Franc Jereb	20.—	(Vse v dolarjih)	
(Vse v dolarjih)		Argentina	
Argentina		Slavko Tršinar	700.—
Članj in prijatelji DSPB v		Franc Zupančič	500.—
Mendozi zbrali ob spomin-		M. C.	300.—
ski maši (v arg. pesih) ...	6.100.—	žumer Jože	100.—
Za tiskovni sklad Vestnika:		Bras Rudi	1.400.—
Združene države Amerike		Berlot Viktor	900.—
Bajda Pavel	6.—	Buda Stane	100.—
Perčič Andrej	11 —	Urbančič Rajko	500.—
Sešek Vladimir	5.—	žakelj Jože	1.000.—
Pučko Andrej	5.—	Stariha Božo	1.000.—
Menart Metod	5 —	Pergar Franc	500.—
Sodnik Miha	5.—	Omizje Urbančičevih sorod-	
Dolenc Jože	2.—	nikov	1.000.—
Kuntara Viljem	5.—	Na seji starešinstva DSPB	
Krulc Franc	5.—	zbrali	400 —
Tušar Anica	0.50	(Vse v arg. pesih)	
Zupančič Anton	2.50	Vsem iskrena hvala! Posnemajte!	

VSEBINA: Živimo iz duha (Karel Mauser) — Silvester Sekne (Jože Melaher) — Pomlad (Karel Mauser) — Teško je biti zaveden Slovenec (Peter Markeš) — Smisel za odgovornost (Rev. V.) — Vetrinjska tragedija — del evropske tragedije (Jože Melaher) — Holandija, kam? (Dr. D.) — Mrtva priča (Fr. P.) — Komunistično osvajanje sveta (Otmar Mauser) — Ta burka je stara... (Pavle Rant) — Slovenski narodni vernih duš dan — Za sinom (Rudolf Maister) — V spomin: † Francé Prelog (Bogo Pregelj) — Za enoto organizacije borcev: Dokumenti — Knjige: Dr. Tine Debeljak, Začetki komunistične revolucije v Sloveniji — Prejeli smo: Krivice nikomur! (Rudi Bras)

